

Vallavanem
vallamaja loost.

LK.2

Mirel Missik – neiu,
kes muutis maailma.

LK. 3

Inganora Makko viib
unistusi ellu.

LK. 8

Vallamaja avavad ja linti lõikavad Ene Saar Väärikate kojast, Toomas Perve, Silindia Ehituse OÜ esindaja, noortevolikogu esinaine Inganora Makko, Loviise Desiree Toomsalu Viiratsi lasteaiast, vallavolikogu esimees Mait Allas ja vallavanem Alar Karu. Fotod: TaaVID Meedia

Sünnipäev: terve vald oli kokku aetud, kihelkond kokku kutsutud

Teisipäev, 5. november. On vala 11. sünnipäev ja vastse vallamaja sümbolne avamine. Miks sümbolne? Sest Viiratsis asuvas vallamajas on töö käinud juba mitu kuud, nüüd sünnipäeval oli just sobiv avada. Ja mitte küll päris nii mastaapselt kui pealkirjas, lihtsalt tore oli laulusalmi kasutada.

Hommikupoolikul valitseb vallamajas klassikaline sünnipäevaeline meeleolu, see, mis mul meeles juba varasemast. Ise toimetatakse, hakitakse, lõigatakse, küpsetatakse, tehakse võileibu – ei mingit lauake kata end cateringi, vaid kõike tehakse ise. Kui hool ja vaev pakutavas sees, siis peavad seda ju ka külalised tunnetama.

Kell läheneb kahele. Avalikud suhtlejad nagu oleme, teeme veel mikrofoniproovi, leiame, et esinejatel tuleks suu üsna mikrofonile lähedal hoida, siis on ka miskit kuulda. Ja siis tulevadki külalised, neid on rõõmustavalt palju, keegi pakub 200, teistele tundub see arv väike, öeldakse 300. Minule kui loo autorile jääb viimane sõna, olgu selleks arvaks siis 299. Algabki pidulik osa. Esile astub vallavanem Alar Karu, kes kõneleb maja lugu. Sellest saate lugeda juba meie lehe 2. küljelt. Tervitab vallavo-

likogu esimees Mait Allas, maja ehitajate nimel võtab sõna Toomas Perve, Silindia Ehituse OÜ juhataste liige, kellel 4 naljalugu vallamaja ehitamise ajast, ruumipuudusel neid siin esitama ei hakka. Siis tänab vallavalitsus teisigi ehitusega seotuid, tehes seda vorstilatiga. Tullakse õnitlema, head soovijaid on palju. Ja käes ongi aeg eriti pidulikuks hetkeks – käärid teevad oma töö ja vabastavad ukseesise lindist. Nüüd kõigil vaba sissepääs.

Majja sisenejaid tervitasid muusikud Marko ja Cätlin Mägi rõõmsa saksofoni ja torupilli mänguga. Majas jagus uudistamist kõigile – sai võtta ette giidituur või avastada maja omal käel. Noorimatel külalistel jätkus rõõmsat tegevust lastenurgas ja nii noori kui vanu ootas vallavalitsuse töötajate poolt kaetud pidulaud. Päeva lõpetuseks oli veel võimalus nautida muusikat SKA Faktori solisti Taavi Otsuse esituses. Punkti pani sündmusele ilutulestik, mille korraldas Ilutulestiku Keskus Arnika OÜ. Hästi korraldas, oli kena traditsiooniline vaatemäng. Samal hetkel kui tulevärk algas, löid Viiratsi mäel särava Viljandi valla logotähed.

Lõpuks veel tagasi päeva algusse. Nagu juba traditsiooniks

Rahvast oli sünnipäevale ja vallamaja avamisele tulnud tõesti palju.

Laua katsid ja suure osa toitudest valmistasid vallamaja töötajad ise.

saanud, viidi sünnipäevakringlid maiustamiseks ka meie allasutustele üle valla – kokku üle 150 kringli, mis kaalusid muljetaval-

davad 302 kg! Hörgutised valmisid seitsmes pagaritöökojas Viljandis, Mustlas ja Odiste külas.

Raivo Lott

Esimese adventi sündmused ja koduste laste jõulupeod

Esimene adventiküünal südatakse sel aastal pühapäeval, 1. detsembril.

- Saarepeedi rahvamaja juures kl 16.30. Saarepeedi kuusk ehitakse loosi tahtel valla poolt. Esimest adventiküünalt tuleb süütama ka valla juhtkond.
- Valma külamaja kell 15
- Kolga-Jaani bussi-jaama plats / rahvamaja kell 15
- Paistu kirik kell 16
- Viiratsi rahvamaja kell 16
- Kärstna vaba aja keskus kell 18

Koduste laste jõulupeod

- Ramsi Vaba Aja Keskus 7.12 kell 11-15
- Paistu rahvamaja 7.12 kell 11-15
- Mustla rahvamaja (Kärstna ja Mustla lapsed) 9.12 kell 11
- Saarepeedi rahvamaja 10.12 kell 16
- Valma külamaja 14.12 kell 13
- Tänassilma rahvamaja 14.12 kell 16
- Viiratsi rahvamaja 15.12 kell 11
- Uusna rahvamaja 17.12 kell 17
- Kolga-Jaani rahvamaja 20.12 kell 16

Kommipaki kättesaamiseks registreeru lähima rahvamaja jõulupeole!

VALLAVANEMA VEERUD

Esimest korda sai see hoone Viljandi vallamajaks 1860ndatel. Seda maja on palju kordi ümber ehitatud, aga maja otstarve on jäänud alati samaks – olla oma kogukonna keskuseks. Nüüd siis taas Viljandi vallamajana.

Alar Karu foto

Vallarahva kingitus

Iga pidupäev on eriline ja sünnipäev neist kõige personaalsem ning kindlal ajal korduv. Nii on ka valla sünnipäev eriline sündmus ja tore, kui seda tunnetavad valla kodanikud. Valla sünnipäev on nagu meeldetuletus, et sõbralikult koos on alati kogukonnas parem probleem ja rõõme jagada ning tuleviku plaane pidada. Iga sünnipäeva juurde kuulub ka asjakohane kingitus. Tänavu võib selleks kindlasti pidada uue vallamaja valmimist.

Alar Karu, vallavanem

Vallamaja hoonel on auväärne ajalugu. Selle maja lugu algas juba 1634. aastal, kui Viljandi linn eraldas Viiratsi mõisa maad Viljandi mõisa maadest. Esimene Viljandi vald moodustati 1866. a. Viljandi kihelkonnas Viljandi linna ümber. Siis sai maja nimeks Viljandi vallamaja. Vallamaja on olnud tunnistajaks paljudele olulistele hetkedele ja ajaloolistele sündmustele. Näiteks 1935. aastal külastas maja meie esimene president, Konstantin Päts.

1937. aastal tehti majale põhjalik ümberehitus, sest aja jooksul hakkas see kitsaks jääma ning välisilme ei vastanud enam ajastu ootustele. Ümberehituse järel sai vallamaja uue ja rõõmsama ilme, juurde tehti vallavanema kabinet, volikogu läbiviimise tuba ja esmakordselt tulekindel arhiiviruum. Ümberehitatud hoone avauitust austas oma kohalolekuga sõjavägede ülemjuhataja kindral Johan Laidoner. Ajalooliselt on Viiratsi hoone kogenud mitmeid ümberkorraldusi. 1968-1969. aastatel, mil Eesti oli nõukogude võimu all, muutus vallamaja Juri Gagarini nimelise näidissovhoostehnikumi kontoriks. Arhitekt Valve Pormeister projekteeris maja ümber, lisades hoonete teise korruse ja laiade akendega fassaadi, mis andis hoonetele täiesti uue, modernse välimuse. Siia lisati ka suur saal, mis võimaldas vallamajas läbi viia arvukaid rahvaüritusi ja koosolekuid.

Pärast Eesti taasiseseisvumist jõudis vallamaja taas oma juurte juurde. Viiratsi vallavalitsus sai maja omanikuks pärast 1992. a. reformi, kui Viiratsi Riigimajand andis hoone Viiratsi vallavalitsusele üle. Viiratsi Riigimajandi ajal tegutses selle hoone keldrikorrusel ka raamatukogu. Sel ajal võeti maja seinalt maha ka Juri Gagarini bareljeef. 2003. a ehitati ümber maja lame katus viilkatuseks. Selle ehituse käigus tekkis ka tulekahju hoone vasakpoolses tiivas aga õnneks avastati tulekahju varakult ja kahjud olid minimaalsed.

Viiratsi, Pärsti, Saarepeedi ja Paistu valla ühinemisel 2013. aastal moodustati uuesti rõngasvald ümber Viljandi linna. Vaatamata sellele, et hoone välimus ja kasutus on ajas palju muutunud, on maja otstarve alati jäänud samaks – olla oma kogukonna keskuseks ja seal korraldada kohalikku elu. Viimased suured muudatused algasid, kui Viljandi vallaga olid liitunud 2017. aastal Tarvastu ja Kolga-Jaani vallad. Senine vallamaja Viljandi linnas oli jäänud lootusetult väikeseks. Kohe, 2018. aastal korraldati koostöös Eesti Arhitektide Liiduga rahvusvaheline ideekonkurss. Võidutöö alusel alustati uue vallamaja projekteerimist Viiratsi alevikku.

Kunagi ei toimu ükski muudatus lihtsalt ja kergelt nagu hiljem ajaloo ürikuid lugedes tunduda võib. Nii oli ka Viljandi uue vallamaja renoveerimisega. Konkursi ja tänase päeva vahel jääb palju hoone valmimise vastaste sõnavõtte, ajalehe artikleid ja arvamusi, mis kuidagi ei toetanud vallale uue vallamaja ehitamist. Rõõm on tõdeda, et tänaseks oleme siin, kõigi nende raskuste kiuste, avamas uut peatükki selle väarika hoone ajaloo. Hea on märkida, et vallamaja ehitamise otsustamisel tuli kõigilt vallavolikogu liikmetelt poolthäääl.

Täna südamest kõiki vallavolikogu liikmeid, kes uskusid sellesse projekti ja aitasid kaasa selle lõpuleviimisele. Soovin, et see maja jääks meie Viljandi valla südameks ja paigaks, kus inimesed leiavad tuge, teevad olulisi otsuseid ja saavad osa ühistest saavutustest. Olgu Viljandi vallamaja koht, kus minevik ja tulevik kohtuvad, kus ajalugu ja innovatsioon käikavad.

Rahetsema torustike valmimise puhul peeti pidulik avasündmus

Rain Pors, kommunikatsioonijuht

28. oktoobril toimus Rahetsema vee- ja kanalisatsioonitorustike valmimise pidulik avasündmus.

Kohal olid ehitajad, Ramsi VK juhid ning vallavalitsuse esindajad ja külarahvas. Peeti tänukõnesid, lõigati linti, oli ka seltskondlik osa.

Lindilõikamiseks haarasid käärid ehitajate esindaja Tarmo Juhanson ettevõttest Schöttli Keskkonnatehnika AS, Ramsi VK juhataja Steve Vösu ning Viljandi vallavanem Alar Karu.

Maapeal küll midagi näha pole ja katsuda ei saa, kuid maa all on see-eest 4400 m veetorustikku, 3100 m iseoolset kanalisatsioonitorustikku ja 2000 m survekanalisatsioonitorustikku. Lisaks torustikele ehitati 3 reoveepumplat ning 1 veepuhastusjaama pesuveepumpla.

Projekti käigus rekonstrueeriti ka Ramsi aleviku veepumpla veetöötus ja laiendati reoveepuhastit. Projekti elluviimist rahastasid OÜ Ramsi VK ja Viljandi vald. Kogu projekt läks maksma 1 327 982,04 eurot.

Avasündmusel lõikasid linti Tarmo Juhanson ettevõttest Schöttli Keskkonnatehnika AS, Viljandi vallavanem Alar Karu ja Ramsi VK juhataja Steve Vösu. Fotod: Rain Pors

Avauüritus pakkus huvi ka kogukonna liikmeile.

Mustivere külas rekonstrueeritakse veetorustik ja veepuhastusjaama hoone

Steve Vösu, Ramsi VK OÜ juhataja

Mustivere küla puurkaevpumpla ja veetorustiku rekonstrueerimise ehitushange kuulutati välja 3. aprillil 2024. Projekti käigus ehitatakse ka

1191 jm veetorustikku, rekonstrueeritakse veepuhastusjaama hoone ja ehitatakse välja filtripesuvee imbväljak.

Ehitushanke võitis AS Terrat. Leping ehitajaga sõlmiti 12. juulil 2024. a. Projekti teostatakse ajavahemikus 12. juunist kuni 16. detsembrini 2024. Ehitustöödega alustati suve teises pooles ja kõik sujub plaanipäraselt. Omaniku järelevalvet teostab ehitustööde käigus AS Infragate Eesti.

Projekti elluviimist rahastavad OÜ Ramsi VK ja Viljandi vald.

Kogu projekti maksumus koos käibemaksuga on 226 577,42 eurot.

Kindlasti puudutavad tööd Mustivere küla elanike igapäevast elu ja tekitavad ka aegajalt ebamugavusi. Soovin siiski kõigilt mõistvat suhtumist! Informatsiooni tööde teostamise asukohtade kohta saab nii ehitajalt kui ka OÜ Ramsi VK kontorist. Mustivere piirkonna elanikke teavitatakse jooksvalt planeeritavatest, ehitusega kaasnevatest surve ja veekatkestustest.

Meeldetuletus erateede omanikele enne lumelükkamise hooaja algust

Tanel Raud, teedespetsialist

Talv on lähenemas ja lumelükkamise hooaeg on peagi käes. Et tagada teie eratee lumest puhtaks lükkamine, palume arvestada järgmiste oluliste juhistega.

Puhastage teeäärred – eemaldage oksad ja võsa vähemalt kahe meetri kauguselt teepervelt ja nelja meetri kõrguselt. See aitab vältida traktorite ja tehnikakahjustusi, näiteks peeglite ja klaaside lõhkumist.

Hoidke tee masinatele ligipääsetavana

Kui traktor ei mahu erateele ohutult liikuma, pole tal kohustus lund lükata kui see ohustab tehnikat. Veenduge, et tee on piisavalt lai ja takistusteta.

Märgistage ohtlikud kohad ja teetsad

Paigaldage helkuritega postid teestesse ning tähistage kõik ohtlikud kohad, mis võivad lumelükkamise masinatele kahju teha. Märgistamata objektide kahjustused lumelükkamise käigus ei kuulu hüvitamisele.

Teiepoolne eratee ettevalmistus aitab tagada, et talvine teehoiutöö saaks kulgeda sujuvalt ja turvaliselt.

Mirel Missik – neiu, kes muutis maailma paremaks paigaks

Heliseb telefon. Võtan vastu ja neiu hääb küsib, kas ajalehes kuulutust saab avaldada ja mis see maksab? Uurin siis lähemalt ja neiu ütleb, et soovib kutsuda kõiki talgutele, et korda teha Viiratsi vaestekalmistu. Paraku ilmub ajaleht samal päeval kui on plaanis talgud. Nõnda, et kuulutusest lehes poleks suurt abi. Pakun siis välja teisi võimalusi, kuidas kogukonda sellest ettevõtmisest teavitada – ikka Facebooki ja valla kodulehekülje kaudu. Nii algas minu jaoks Viljandi Gümnaasiumi 11. klassi õpilase Mirel Missiku missioon korrastada Viljandi Jaani koguduse kalmistu ehk rahvakeeli vaestekalmistu Viiratsi mäel.

Minu meelet on tegu aga üsna erakordse looga, kus 11. klassi õpilane lihtsalt otsustab ühe unustatud kalmistu korda teha ja viibki selle edukalt ja väga lühikese ajaga ellu. Ja valla kogukond elas sellele algatusele vägagi kaasa, sotsiaalmeedias jagati üleskutset tulla talgutele ja lõpuks tulid paar-kümmend inimest, kes päevaga selle kalmistu olukorda muutisid. Ja üldistades – maailm või vähemalt osa sellest muutus paremaks paigaks just hoolivuse, märkamise, kaasalöömise tõttu.

Uurisin Mireli käest, kuidas tuli mõte Viiratsi kalmistu korda teha?

Juba aastaid jalutades vanaema ja vanaisa juurde, on mulle silma jäänud üks salapärane ja vaikne paik. Nooremana, nähes puude vahelt paistvaid üksikuid hauakive ja poste, mõtlesin, mis või kes seal on. Aastatega muutus vaade kalmistule. Võsa kasvas kõrgeks ja tihedaks, enam polnud näha vanu poste ja hauakive. Paik muutus veelgi müstilisemaks, kuid samas metsikumaks.

Viljandi gümnaasiumi õpilaseks pean 11. klassis tegema uurimistöö. Mõtlesin pikalt, mida teha. Viimasel minutil tuli päästev mõte, millesse kiindusin: teha korda see salapärane paik. Tuua ta tagasi koos minevikuga, austades sinna maetuid. Eesmärgiks oli koos vabatahtlikega korrastada rahvakeeli tuntud vaestekalmistu, et ta lõplikult ei hääbuks, ei ununeks.

Kuna uurimistöö kirjutamine alles käib, võib teema kohati muutuda, kuid keskmiselt on ikka see kalmistu ise. Töös püüan välja tuua nii kalmistu ajaloo, talgute läbiviimise kui ka analüüsi.

Kus see kalmistu täpsemalt asub?

Kalmistu asub Viiratsi ringristmikust Tartu poole sõites mäest üles pea kohe vasakut kätt pöörates puudesalus. Tegemist ei ole Juudi kalmistuga, mis asub veidi Tartu pool ja paremat kätt.

Kuidas talgud läksid?

Talgupäev 12. oktoobril läks üle ootuste hästi. Ilm oli päikeseline ja soe, kuigi korras saime ka vihmasabina. Lootsin küll aktiivsemat osavõttu, kuid kõik talgulised olid väga tublid ja koos suutsime eesmärgi täita. Kindlasti leidub kalmistul veelgi töid ja tegemisi, kuid suurem töö

on juba tehtud – võsa sai maha võetud, mitmed kotitüüed prügi korjatud, osa hauakohti leitud. Lisasime seal puhkavatele sõduritele puidust risti metallplaadiga ja enamikele tuvastatud hauakohtadele kanarbikud. Puidukuhjad jäid veel tol hetkel sinna, kuid vastutulelik Viljandi vald lubas nendega edasi toimetada. Loodan, et olen andnud inspiratsiooni teistele ja minu alustatud jätkatakse ettevõtlike inimeste, valla, kiriku või mõne õpilase poolt.

Keda soovid tänada?

Soovin tänada kõiki talgulisi nende tehtud töö ja aja leidmise eest. Täna ka neid, kes küll ise kohale ei saanud tulla, kuid võtsid minuga ühendust ja jagasid nii infot, mõtteid kui ka inustust. Tänuõnad kõigile, kes aitasid mul ürituse toimumist levitada. Suur tänu veel koostöö ja puidust risti eest Viljandi vallavalitsusele, eriti Vallahalduse juhatajale Mati Vallile, Ohoi OÜ-le graveeringuga plaadi eest ristil, Teemu lillepoole kanarbike eest, Raja Aardeväljale, Kalle Pullmannile. Suur kummardus teile kõigile!

Kas Sul on lähiajal plaanis veel midagi sellist kui vaestekalmistul toimus, ette võtta?

Lähiajal ei ole mul plaanis midagi taolist ette võtta, sest keskenduksin jälle pigem õppimisele ja uurimistöö kirjutamisele. Kuid mingil moel ma kindlasti jälgin, mis kalmistust edasi saab.

Räägime Sinust ka. Õpid matemaatika-füüsika erisuunal Viljandi Gümnaasiumis?

Mulle on alati meeldinud matemaatika, mille tulemusena läksingi õppima matemaatika-füüsika suunda. Olen osa võtnud erinevatest olümpiaadidest ja võistlustest. Koolis olen võtnud

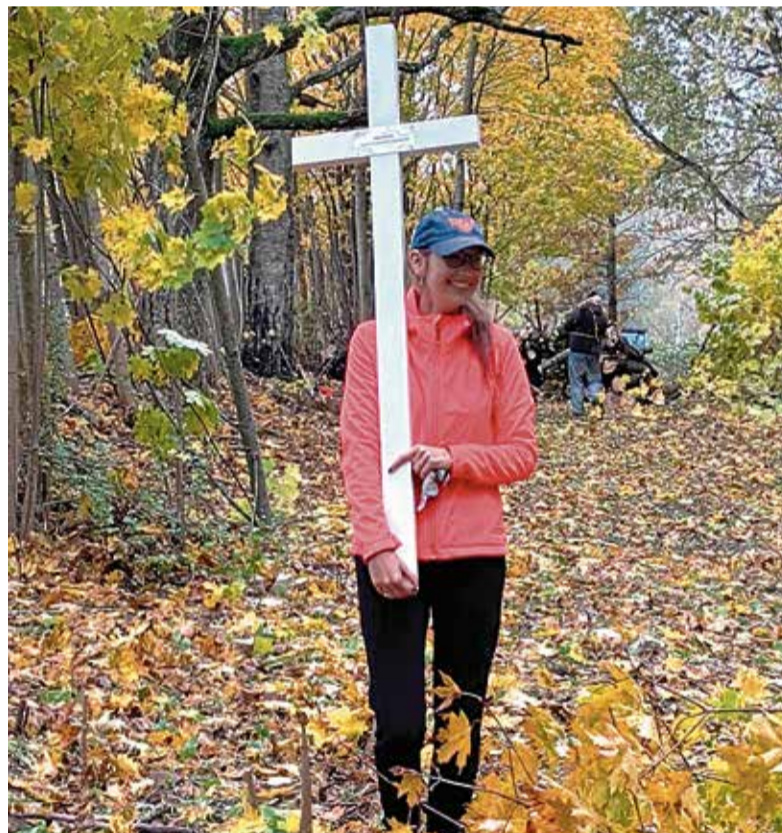
endale valikaineteks rahvatantsu ja ladina keele.

Mida teed pärast kooli?

Väljaspool kooli püüan leida aega oma kahele huvialale – laskmisele ja vibulaskmisele. Laskespordiga olen tegelenud juba alates 12 eluaastast ja vibuspordiga alustasin aasta hiljem. Mõlemad trennid on toredad ja väljakutsed esitavad.

Räägi oma perest?

Mul on toetav, armastav ja kokkuhoidev pere, kuhu kuuluvad peale minu veel mu vanemad Tuuli ja Riho ning minu väikevend Mirko. Viljandi vallas elavad vanavanemad on minu isa vanemad. Nad on alati olnud rahulikud ja heasoovlikud. Nende

Mireli käes on rist koos metallplaadiga, mis pandi kalmistul puhkavatele Austra-Ungari sõduritele. Foto erakogust

Pildile mahtusid peaaegu kõik need tublid, kes ühe päevaga kalmistu korda tegid. Foto erakogust

Viljandi Jaani koguduse kalmistu enne ...

Viljandi Gümnaasiumi 11. klassi õpilane Mirel Missik. Foto erakogust

juures käies hoolitsetakse alati, et mul kõht täis oleks. Meil on veel palju armsaid lemmikloomi: kass, kilpkonn, kalad ja nümfkakaduud.

Kas oled juba mõelnud, kuhu lähed edasi õppima?

Olen veel avatud erinevatele võimalustele, kuhu edasi õppima minna, sest et ei tea veel, mida edasi õppida tahan.

Kommenteerivad:

Pille Kährnik, Viljandi Gümnaasiumi muusikaõpetaja ja õpperühma juhendaja:

Mirel on väga võimekas, kohusetundlik ja väarikas gümnaasist. Ta õpib küll raske matemaatika-füüsika õppesuunas, kuid tema õpitulemused on reeglina ainult ja ainult suurepärased, ta osaleb tulemuslikult ka väga paljudes ainealastes lisategevustes (olümpiaadid, võistlused). Ta on oma õpperühma poolt valitud rühmavanemaks, sest on aktiivne ka muudes tegevustes nii õpperühmas kui väljaspool kooli. Mirel on imeline ja hooliv kaaslane, kes märkab ka väikesteid, kuid olulisi asju elus. On igati imetlusväärne, et ta võttis ette sellise huvitava ja raske, kuid tänuväärse teema oma uurimistöök.

Liivi Vislapuu, Viljandi Gümnaasiumi õpetaja, uurimistöö juhendaja:

Uurimistöö teema saab õpilane valida ise oma huvidest lähtuvalt. Uurimistöid on kahte liiki: õpilasuuring ja praktiline uurimistöö, mis eeldab millegi (eseme, teose, ürituse vms) tegemist/loomist/ läbiviimist. Mireli töö sobib mõlemasse kategooriasse. See, millega Mirel hakkama sai on väga tänuväärne ettevõtmine ja väga suur töö.

Mati Valli, Viljandi Vallahalduse juht:

Mirel Missiku ettevõtmine oli väga tore ja vajalik algatus. Ühe päevaga tehti suur töö ära. Julgustan, et kes meie vallas veel soovib miskit korda teha, võtku aga Vallahaldusega ühendust ja saame ikka aidata.

Astrid Rätsep kirjutas Facebookis, Viljandi Valla rahvas seinal:

“Käisime samme tegemas Viiratsi kanti ja vaatasime selle surnuaia üle! Tublit tööd on tehtud! Olete olnud väga tõised, teades milline oli see koht enne! Müts maha teie ees, kes osa võtsid!”

Küsis

Raivo Lott

Viljandi Valla Teataja toimetaja

... ja pärast Mireli korraldatud talguid. Fotod: Mirel Missik

MULGI ELAMUSKESKUS

2. - 14. DETSEMBER

MÜTÄS MATI JÕULUD

MULGI ELAMUSKESKUSES

Sissepääs 15€

Mulgimaa lastele 12€

E-R kell 10:00-13:00 - gruppidele
Laupäeviti kell 12:00-15:00 - peredele

Vajalik etteregistreerimine → Mulgielamuskeskus.ee

ARVAMUS

“Päkapikud piiluvad” ehk päkapikk kui lapsevanema vahend lapse käitumise kontrollimiseks

Kerli Kivisild,
Saarepeedi
Kooli direktor

Päkapikkude ilmumine talvel on paljudele lastele maagiline ja oodatud aeg. Sellest on saanud osa meie kultuurist, kus väikesed päkapikud jälgivad lapsi, valmistudes jõuluvana tulekuks. Sageli seostatakse päkapikke sellega, et nad “piiluvad” ja jälgivad, kuidas lapsed käituvad ning annavad ka jõuluvana teada, kes on olnud hea ja kes võiks oma käitumist parandada.

Lapsevanemad kasutavad sageli päkapikkude kontseptsiooni kui vahendit, et motiveerida lapsi hästi käituma. Näiteks võivad nad öelda: “Päkapikud jälgivad, kas sa oled tubli” või “Päkapikud annavad jõuluvanale teada, kas Sa oled oma toa ära koristanud.” Selline lähenemine võib lühiajalises perspektiivis toimida aga arengupsühholoogidele on selline lähenemine pigem murekohaks...

Selline lähenemine paneb muretsema seetõttu, et laps peab hoidma terve detsembrikuu enda negatiivseid tundeid peidus ja ei tohi neid avaldada, kartes, et “päkapikk näeb”. Kui lapsel on paha tuju, siis päkapikk midagi ei too. Laps neelab viha või ärrituse alla – sest komm või mänguasi sussi sees on rohkem väärt kui vaimne tervis. Kui laps tajub päkapikke pidevate valvuritena, kes ainult eksimusi otsivad, võib see tekitada hirmu ja ärevust. Laps võib hakata kartma eksida ja kogeda pidevat ärevust, et mi-

dagi valesti tehes ootavad teda negatiivsed tagajärjed.

Selline lähenemine võib ka pikaajaliselt mõjutada lapse enesehinnangut. Kui laps tunneb, et teda hinnatakse ainult tema käitumise alusel ja tema väärtus sõltub sellest, kui hästi tal päkapikkude silmis läheb, võib see mõjutada tema sisemist motivatsiooni. Lapse enesekindlus ja soov käituda hästi peaksid tulema sisemisest rahulolust ja arusaamast, et hea käitumine on ise väärtuslik, mitte ainult preemia või hirmu pärast.

Aga päkapikud ei pea alati olema hirmutajad! Päkapikke saab ka väga positiivselt ära kasutada lapse enesekindluse tõstmiseks. Kui lapsel oli raske päev, võib mandariini kõrval olla ka kiri: “Ma nägin, et sul oli eile kehv tuju. Loodan väga, et sa tunned end täna paremini!” Või ka kommi kõrval kirjake, kus toodi välja ka head käitumist: “Ma nägin kuidas Sa eile enda öde aitasid ja lohusid, kui ta kukkus – see oli nii armas”. Nii saab lapsele edastada sõnumi, et päkapikud ei ole ainult eksimuste otsijad, vaid märkavad ka kõiki neid väikesi toredaid hetki.

Lõppude lõpuks, lapsed jäävad lasteks ka siis, kui on detsember. Neil on õigus olla väikesed inimesed, kellele meeldib aeg-ajalt natuke jonnida, piire katsetada ja isegi veidi pahandust teha. Üks tõeline päkapikk on see, kes pakub julgust ja motivatsiooni ning aitab lapsel mõista, et kõiki tundeid, isegi neid mitte kõige rõõmsamaid, on okei tunda. Sest nagu me kõik teame – päkapikk on pehme südamega ja teab täpselt, et komm maitseb alati paremini, kui see on saadud koos toetuse ja mõistmisega!

MÕTISKLUS

Õhus on hingi

Meie rahvakirjanik Andrus Kivirähk on oma teostes kirjeldanud hingedeaga groteskselt ja kuidagi õudsenagi (“Rehepapp ehk November”). Küllap põhjuseks ikka epateerimine ja irriteerimine või soov tähelepanu võita. Lugedes aga eesti folklooristide korjet meie rahvaluule tohututest arhiividest, siis pole see meie esivanemate sügisese hämara aja kuvand sugugi nii õudne, somnambuulne ja demonlik. Selleks ei pea isegi minema arhiividesse, vaid lihtsalt meenutada oma vanaemadelt-isadelt kuuldud lugusid. Need polegi nii äraspidiselt müstilised ja horrorlikult õudsed.

Minu lapsepõlvkodus Mustlas pidasime üsna sageli just sügisel ajal videvikutunde. See oli minusugusele poisikesele suureks elamuseks, mida ma ikka ja jälle ootas. Nimelt just novembris, kui läks vara hämaraks, ei lülitatud mu kodus kohe elektrilampe põlema, vaid kogunesime küünla ümber, millest piisas kõige nägemiseks. Vaikne tuba oli piisavalt soe ja valmis lugudeks, mida jutustasid mu vanemad oma lapsepõlvest, vanematest ja esivanematestki. Mu käsitöölises isale meeldis täavitada, et tal olevat andmeid meie rahva väga vanast ja iidsest päritolust. Ta armastas kinnitada, et meie kuningad ja vanemad olid ürgdemokraadid, kellel põhimõtteliselt puudus hierarhiline ilmavaade. Sellepärast elatigi põhiliselt kogukonnana kommuunis, milles oli ka riikluse algmeid. Hiljem kinnitasid seda Lennart Meri antropoloogilised filmid (“Linnutee tuuled” jt) soome-ugri rahvaste väga rikkalikust pärandist. Mets oli vaese mehe kasukas, rabad ja laukad aga need, mis sõdade aegadel meid varjasid ja kaitsesid. Varju

Kolga-Jaani Johannese koguduse õpetaja Peeter Parts.

Foto erakogust

sisse mindi peitu – olgu siis puu, pöosa või kivi sisse! Animistlik loodusekäsitlus ei vastandunud ka monoteistlikule ristiusule.

Viiskümmend aastat ateistliku ideoloogiat on jätnud sügava jälje meie ilmavaatesse. Usu, surma, vananemise jms eksistentiaalsetest teemadest rääkimist on kaua välditud või naeruvääristatud ning jäetud inimese enda isiklikuks mureks.

Sandid ja kerjused olid eesti kultuuris pühad ja neile talukögis koguni omaette kohad istumiseks ja lugude pajatamiseks. Hämaral ajal sündisid laulud, loitsud, lood ja mõistatused. Sündis usk, tekkis eluvaade, kujunes hoiak. Hingedeajal tehti kohad söögilaua äärde, et hingegeke saaks nähtamatuna, ometi päriselt siinsetega koos olla. Teispoolsus oli meie esivanematele sama reaalne kui siinpoolsus. Pimeduses paistvaid taevatähti loeti sama soravalt nagu meie nüüd interaktiivset meediat. Ristiusuga muutus surm

sõbraks ja austatavaks. Isegi lapse surma võeti elutervelt, sest tema teekond jätkub säälpoolsuses. Eakad valmistusid surmaks ette nagu aulisele teekonnale minemiseks. Meie esivanemad polnud sugugi sünged, turris ja mossis. Seda kinnitab rohke naljandite, helgete lugude ja pärimuste rikkalik repertuaar.

Kolga-Jaanis sain kord küsida W. Reimani kolleegiumi liikmelt prof. Peeter Tulvistelt, mida ta arvab negatiivsetest lugudest, milles eestlaste “lemmiktoit” olevat teine eestlane. Sellepääle kostis professor kindlalt, et need lood on palju nooremate ja uueimate kultuuride esindajailt meile sisse eksporditud.

Hingedeajal saame ja peame eriti häde mõtetega mälestama ja meenutama oma rahva häätahtlikke ja suursuguseid esivanemaid, kes olid sõbralikud ja jagasid tundmatuile teelistelegi leivatükki oma piskust tagavarast.

Hingedeajal peamegi saama tühjaks ja minetama kõikisugused võõrad ja nooremate rahvaste ideoloogiad, milles ikka veel võitlevad hea ja kuri. Meie esivanemad said juba 300 aastat tagasi teada, et “nõnda on Jumal maailma armastanud, et Ta on oma Poja meile andnud, ja kes temasse usub, peab igavesti elama!” (Jh.III:16)

Õnnistet hingedeaga!

Peeter Parts
EELK Kolga-Jaani Johannese koguduse õpetaja

Kesk-Eesti ettevõtlike naiste konverents

SIHIKINDLUS VIIB TULEMUSTENI

6.12.2024 Paldiskis kell 10.00-17.30

Lili Kirikal
Marina Kallurand
Kerdu Lenear
Ewe Riistop

Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõttekeskus
Kesk-Eesti Ettevõtlus-inkubaator

Küla lugu: Puiatu

Puiatu Külamaja, kuhu möödunud aasta juunis tekkis RUA tänavakunstofestivali raames Maikki Rantala (Soome) seinamaaling. Foto erakogust

- Puiatu on küla Viljandi maakonnas Viljandi vallas.
- Aastatel 1958–2009 töötas külas Puiatu Erikool.
- Kuni 2013. aastani kuulus küla Pärsti valda.
- Puiatus elab 184 inimest.
- Puiatu nimelised külad asuvad veel Järva vallas Järvamaal, Paide linnas Järvamaal, Põltsamaa vallas Jõgevamaal, Haapsalu linnas Läänemaal. (Wikipedia)

Järjekordne meie valla küla, millest nüüd vallalehes juttu teeme on Puiatu. Nagu ikka räägime nii küla tänasest päevast kui ka ajaloo. Olgu kohe öeldud, et tänavu pidas küla oma 425. sünnipäeva. Küla asjades aitasid selgusele jõuda Sirje Kannel, Argo Leetmaa ja Kairi Lõhmus.

Küla ajaloo

1999. aastal kirjutas Tiina Tafenu raamatu "Puiatu 400" eesõnas: "Sa hoiad käes esimest Puiatu raamatut. 400 aasta sisse mahub rohkem kui 10 inimpõlve. Selle ajaga on vaheldunud paljud inimesed ja riigikorrad... Meie küla on meie endi nägu." Nüüdseks on lisandunud veel 25 ajalooks saanud aastat. Tänavu tähistatigi Puiatu küla 425. aastapäeva. Esimene märge dokumentidest pärineb aastast 1599, mil Lõuna-Eesti oli Poola valduses. 1599. aasta revisjoniaruannetes mainiti Puiatut (Pueta) Matapera mõisa koosseisus. Puiatu Haridusseltsi alguseks (ka Puiatu raamatukogu alguseks) loetakse 1906. aastal moodustatud raamatukogu toimkonda. Külas tegutses tollal kümnekond aktiivset seltsi. 1930. aastal osteti seltside kasutusse apteegimaja ja asuti seda ümber ehitama rahvamajaks. Rahvamaja avati 26. detsembril 1930 piduliku aktuse, etenduse ja piduõhtuga.

Puiatu mõisa lugu

Seda on jutustanud Rolf von Krüedener, kes oli ka ise kohal raamatu Puiatu 400 esitlusel jaanilaupäeval, 1999. aastal. Mõis oli Krüedeneride omandis juba 19. sajandi algusest. Pärast I maailmasõda, agraarreformi käigus, pidi mõisnik loobuma ilusa pargi ja tiigiga mõisamajast, kuhu asutati lastekodu ja pidi loobuma ka 50 hobusele mõeldud

tallist. Krüedener ehitas endale uue maja. 1939. aastal aga pidid Krüedenerid emigreeruma Saksamaale. Praegu on mõisamaja tiigi kaldal korteriteks jaotatud ja elanikud peavad nii kuidas oskavad hakkama saama. Alles on ka tööliste maja ja uus elumaja. Pärast lastekodu asutati mõisamajja 1958. aastal Puiatu Erikool, mis kolis uue maja valmimisel mõisast ära ja sinna saadi korterid. Rüütlimõisa on tegelikult päris kõvasti korrastatud. Mõisa eest avaneb kaunis vaade mõisatiigile, millel ka ripsild ja saareke. Tänavu möödus erikooli sulgemisest juba 15 aastat. Kahju, et omanik pole sellele majale mõistlikku otstarvet leidnud ja hoone laguneb.

Ettevõtlusest piirkonnas

Pärast kolhooside ja Viljandi näidissovhoosi tegevuse lõpetamist ning koolide sulgemist pole Puiatu piirkonnas suuremat tööjõudu vajavaid asutusi. Tänapäevase tehnika tõttu vajatakse järjest vähem inimesi. Piirkonnas asub mitmeid suuremaid ja väiksemaid põllumajanduse ja loomakasvatuse ning metsandusega seotud ettevõtteid. Samuti toimetab va-

nas mõisatallis Janno Kuldkepp oma palkmajade ehitusega. Puidutööstuse ja energeetikaseadmete tootja Agrosilva tegutseb samuti Puiatu külje all. Enamuse põldudest harib Pihlama talu, loomi peetakse pigem hobi korras. Piirkonnas tegutsevad veel üritusturundajad, mesinikud ja käsitöös osavad puiatlasted.

Suurim kohtumispaik

on peoplat Tünnimäel, seal peetakse ka jaaniõhtuid. Et kool on suletud, siis on Tünnimäe ka kooli vilistlaste kohtumise paigaks. Esinejad on olnud erineva tausta ja stiiliga, esinemas on käinud ka Puuluup. Tünnimägi liidab inimesi samuti talgupäevadel. Kevaditi korraldame koos (osalevad külaselts, haridusselts ja vibukeskus) koristustalguid, kuhu on tavaliselt kaasatud ka palju kogukonna liikmeid – lapsi ja erinevas vanuses pereliikmeid. Sündmused Tünnimäel on alati rahvarohked ja meeldejäävad.

Küla keskpunktiks

on Puiatu Rahvamaja, mis oma väga hea akustika ja tantsupõrandaga pakub laialdasi võimalusi nii ürituste, kogunemiste, koolituste, kui kontserdite pida-

miseks. Rahvamaja, mis õnnistati uuesti pärast mitmeid ehitusetappe Hedi Vilumaa poolt 20. augustil 2012, kuulub Puiatu haridusseltsile (taasasutatud 2002) ja kogu töö tehakse vabatahtlikuse alusel. Puiatu haridusseltsi esimeseks esimeheks oli Mikk Uuland ja tema tööd jätkas Sirje Kannel. Nüüd on majaperenaiseks Kairi Lõhmus. Kultuurielu hoiab regulaarsete tantsuõhtute, teatrietenduste ja kontserdite korraldamisega üleval Puiatu haridusselts (Puiatu rahvamaja). Inimeste elutempo ja vajadused muutuvad ja sellega koos võimalused ja soov kohaliku kogukonna tegevuses kaasa lüüa. Meie oleme olemas ja kuulame alati hea meelega põnevad mõtted ja ettepanekud ära. Rahvamaja eesmärk on olla piirkonna elanikele avatud, mitmekesistada kogukonna igapäevaelu erinevate kultuuri ja meelelahutus-sündmustega.

Puiatu külaseltsist

Külaseltsi on eest vedamas Argo Leetmaa. Külaselts asutati tänapäevases vormis juba 2003. aastal. Siis aga vajus tegevus mõneks ajaks tahaplaanile ja taasasutamine võeti ette aastal 2019. Peamiseks eesmärgiks on olnud kogukonna ühendamine läbi ühiste tegevuste – talgud, jaanipäeva ja teiste sündmuste tähistamine, arutelude ja ühiste piirkonna arengut puudutavate plaanide koordineerimine jne. Et Puiatu küla ise on samuti elanikkonna poolest kahanenud, siis kannabki külaselts nimetust Puiatu piirkonna külaselts ja koondab enda alla 7 piirkonnas asuvat küla. Nendeks on Puiatu, Kingu, Väike-Kõpu, Tohvri, Leemeti, Rihkama ja Kiini. Külaseltsi juhatusse on tavaliselt kuulunud kolm kuni viis liiget. Ideaalis näeksime juhatuses vähemalt ühte esindajat igast mainitud külast ja ilmselt me selle eesmärgi peagi saavutame. Otustamine/plaanide pidamine toimub nii juhatuse virtuaalsetel kui ka füüsilistel koosolekutel. Suuremad plaanid ja tegevuse aruanded arutame läbi ja kin-nitame need külaseltsi üldkoosolekutel. Seltsielu toimub kord aktiivsemas, kord passiivsemas vormis vajaduste, ideede ja ettepanekute põhisel. Hetkel on peamiseks eestvedajateks juhatuse liikmed Argo Leetmaa, Tarmo Kasuk, Elli Lillimägi ja Germa Arro. Aga tavaliselt on talgutel ja ürituste korraldami-

sel kaasatud ka pereliikmed, sugulased ja aktiivsed külaseltsi liikmed. Samuti püüame igal võimalusel teha koostööd Puiatu Haridusseltsi ja Puiatu Vibukeskusega, sest nii toimides on kaasatud võimalikult suur hulk piirkonnaga seotud või siin toimetavaid inimesi ja sellest sünnib ka tavaliselt kõige rohkem rõõmu tegijatele ja kasu kogukonnale.

Olulisemad sündmused piirkonnas

Olulised sündmused – jaanituli Tünnimäel 22. juunil ning 26. detsembril toimuv jõulupidu, mil rahvamaja õnnistamise päevast saab 30 aastat. Hobu- ja vibupäeva on peetud koostöös Puiatu vibuklubiga juba üheksa korda. Ellu kutsutud sai see seetõttu, et kool suleti ja koolimaja sai vibuklubi omandiks. Päeva eestvedajaks on olnud Priit Oks ja sel päeval saab vibusid ja sokihobuseid meisterdada, täpsust lasta, viikingite töötoas osaleda, joonistada, einestada ja kohtuda tuttavatega. Toimub ka kepphobuste võistlus. Paar kolm korda aastas tuleb teater rahvamajja, toimuvad kontserdid, mõned tähtpäevad. Selle suve suur-sündmuseks kujunes Jaan Tätte juubelikontsert rahvamaja õuel ja sõprade pingi avamine Jaani sünnipäeval. Pingid valmisid Heimtali kooli sepatöö ja kohalike puutöömeistrite koostöös. Valminud "Sõprade pink" on 100% Puiatu piirkonna elanike ja heade annetajate suurepärase koostöö tulemus. Loodame, et saame valmis ka Puiatu fotokalendri 2025. aastaks, sest järgmisel aastal peab 95. juubelit Puiatu Rahvamaja.

Lõpetuseks

Puiatu piirkonnas elab nii neid, kelle tööd ja tegemised on kohapeal, kui ka neid, kelle töökohad on Viljandis, Tartus, Tallinnas või koguni piiri taga. Nature kurb, et külas puudub oma pood või kohvik/kõrts, mis inimesi rohkem igapäevaselt ja "juhulikult" kokku tooks. Usume, et küllap saabub päev, kui selline inimene või inimesed ilmuvad, et midagi sellist taaskäivitada. Puiatu kutsub end avastama, tulge sõitke läbi või jalutage siin – Puiatu piirkonnas on palju kauneid kohti ja looduse ilu pakuvaid vaateid. Puiatu rahvamaja saab kasutada mistahes pidude ja sündmuste läbiviimisel.

Raivo Lott

Puiatu hobu- ja vibupäeva on peetud koostöös Puiatu vibuklubiga juba üheksa korda. Foto erakogust

Vallavolikogu istung 31. oktoobril

KUULATI:

• Mait Allas tutvustas Viljandi valla valimiskomisjoni otsust peatada Viljandi Vallavolikogu liikme Ly Kirdi volitused volikogu liikmena ja määrata Viljandi Vallavolikogu liikmeks Isamaa Erakonna nimekirjas kandideerinud Thea Tobro.

OTSUSTATI:

• muuta osaühingu Ramsi VK põhikirja ja määrata osakapitali miinimumkapitali suuruseks 2 500 000 eurot ja maksimumkapitali suuruseks 10 000 000 eurot.
• muuta Viljandi Vallavolikogu 30.05.2024 otsuse nr 227 "Vallavara võõrandamine" punkti 3

ja kinnitada kinnistu aadressiga Kauba tn 9, Viljandi linn, võõrandamise hinnaks 490 000 eurot.

• anda nõusolek OÜ-le UPA Mäeltkülas Iva põik 14 hoonestusõigusega koormatud kinnistule hoonestusõiguse alusel püstitatava ehitist(e) ehitusloa saamise tähtaja pikendamiseks kuni 31.01.2025.

• saata eelnõu "Viljandi valla tunnustuse avaldamise kord" III lugemisele.

• nõustuda Viljandi Vallavalitsuse ettepanekuga: "Kõik need, kes 2025. aasta jooksul hoonestusõiguse võõrandavad, rakendada hoonestusõiguse seadmise välja kuulutamise hinda ja need,

kes hoonestusõiguse võõrandavad 2026. aastal, neile rakendada uut maa maksustamise hinda".

• haridusleppe teema juurde tulla tagasi novembrikuu vallavolikogu istungil.

PÄEVAKORRAS VEEL:

• Arupärimistele vastas vallavanem Alar Karu.

• Vallavalitsusele esitati arupärimised.

• Vallavolikogu kirjavahetus.

• Vallavanema informatsioon.

Järgmine vallavolikogu istung toimub 28. novembril.

31. oktoobri istungi sai vallavolikogu pidada juba oma vastses kodusalis Viljandi vallamajas, Viljandi valla territooriumul, Viiratsis. Foto: Rain Pors

Vallavolikogu istungi materjalid leiab valla kodulehelt: www.viljandivald.ee/dokumendiregister

Vallavalitsuse istungite kokkuvõte

6. novembri vallavalitsuse istungil otsustati

Ehitus, planeerimine ja maandus

• Muudeti Viljandi vallas, Viiratsi alevikus asuva Sakala tn 24 katastriüksuse koha-aadressi ja määrati uueks koha-aadressiks Viljandi maakond, Viljandi vald, Viiratsi alevik, Aasa tn 7.
• Määrati Pahuveres külas asuva Lipsu katastriüksuse sihtotstarbeks 50% maatulundusmaa ja 50% sihtotstarbeta maa.

• Nõustuti Veisjärve külas Naistemäe katastriüksuse jagamisega ja määrati jagamisel moodustatavatele katastriüksustele koha-aadressid ning sihtotstarbed.

• Tunnistati edukaks lihthankes "Sisekoristusteenus Viljandi vallamajas 2024-2025" Osaühingu Pesueksperit (registrikood 10689735) pakkumus, kui majanduslikult soodsaim pakumise. Maksumuse hind on 16 339,70 eurot, millele lisandub käibemaks.

• Otsustati algatada detailplaneeringu koostamine Mustivere külas Karola tee 4 ja Karola tee katastriüksusel. Detailplaneeringu eesmärk on jagada katastriüksus kaheks elamumaa krundiks ning anda ehitusõigus üksikelanute püstitamiseks.

• Nõustuti Viljandi valla omandis olevate kinnistute koormamisega isikliku kasutusõigusega Elektrilevi OÜ kasuks tehnovõrgu rajamiseks Mäeltkülas Tööstuse tee T1 ja Tööstuse tee kinnistutele.

• Anti ehitusluba Viljandi vallas asuvale Saarepeedi rahvamaja katastriüksusele, osade ruumide ümberehitamiseks kooli tehnoloogia klassiks.

• Anti kasutusluba ümberehitatud koolimaja-sportsaalile aadressil Viljandi mnt 1a, Kolga-Jaani alevikus, Viljandi vallas.

• Nõustuti Mäeltküla Tööstuspargi sidekanalisatsiooni tasuta kasutusse andmisega Telia Eesti AS-ile elektroonilise side teenuse osutamiseks vajalike rajatiste paigutamiseks.

• Muudeti Viljandi Vallavalitsuse 02.07.2024 korraldust nr 209 "Hajaasustuse programmi taotluste rahuldamine".

• Kiideti heaks Hajaasustuse programmi toetuse kasutamise aruanded:

- Kivilõppe külas Utu kinnistul vee puhastamiseks vajalike seadmete paigaldamine,

- Marjamäe külas Metsa kinnistul salvkaevust joogiveetorustiku rajamine ja seadmete paigaldamine,

- Veisjärve külas Tolmu kinnistul juurdepääsute ehitamine,

- Intsu külas Tuule kinnistule puurkaevu rajamine ja veeühenduse paigaldamine,

- Marna külas Marna kinnistule kanalisatsioonisüsteemi rajamine,

- Unametsa külas Uus-Eraldu kinnistule puurkaevu rajamine ja veeühenduse paigaldamine,

- Maltsa külas Lohu kinnistule puurkaevu rajamine ja veeühenduse paigaldamine,

- Vanause külas Asunuudi kinnistul juurdepääsute parandamine.

Finants

• Muudeti Viljandi Vallavalitsuse 12.03.2024 korraldust nr 81 "Viljandi valla 2024. aasta eelarve alaeelarvete kinnitamine".

Muu

• Anti seisukoht hoonestusõigusega koormatud, Viljandi valla omandis oleva Viiratsi alevikus Ristiku tn 4 kinnistul võõrandamise tingimuste osas.

• Kujundati seisukoht Pärsti külas Mõisa tee 11 kinnistule päikeseelektrijaama rajamiseks.

• Vallavanem andis ülevaate oktoobrikuu vallavalitsuse tegevusest.

Toimus OÜ Ramsi VK osanike koosolek, kus suurendati Osaühingu Ramsi VK osakapitali mitterahalise sissemaksena projekti "Vardi küla Rahetsema piirkonna veevarustuse ja kanalisatsiooni ehitamine" teostamiseks antud rahalist abi summas 1 250 628,00 eurot.

29. oktoobri vallavalitsuse istungil otsustati:

Volikogule esitatud eelnõud

• Viljandi valla ametiasutuse struktuuri ning teenistuskohade koosseisu kehtestamine.

• Viljandi valla tunnustuse avaldamise kord, II lugemine.

Finants

• Nõustuti reservfondist rahaliste vahendite eraldamisega.

• Muudeti Viljandi Vallavalitsuse 12.03.2024 korraldust nr 81 "Viljandi valla 2024. aasta eelarve alaeelarvete kinnitamine".

Ehitus, planeerimine ja maandus

• Nõustuti Viljandi vallas Leemeti külas Sepa katastriüksuse jagamisega ja määrati jagamisel moodustatavatele katastriüksus-

tele koha-aadressid ning sihtotstarbed.

• Kiideti heaks Hajaasustuse programmi toetuse kasutamise aruanne Kaavere külas Toi kinnistul juurdepääsute renoveerimine.

• Kiideti heaks Hajaasustuse programmi toetuse kasutamise aruanne Roosilla külas Silla kinnistule kanalisatsioonisüsteemi rajamine.

• Kiideti heaks Hajaasustuse programmi toetuse kasutamise aruanne Pahuveres külas Tuule-Maiste kinnistule juurdepääsute ehitamine.

• Kiideti heaks Hajaasustuse programmi toetuse kasutamise aruanne Intsu külas Metsakodu vkt 11 kinnistul salvkaevu süvendamine/puhastamine.

• Määrati unikaaladdress Viiratsi alevikus Nooruse tn 14 katastriüksusel asuvale abihoonel.

• Tunnistati edukaks riigihanketele "Elektripaigaldiste käidukorraldus, hooldus- ning remonttööd 2025-2026" laekunud pakkumused ning kvalifitseeriti edukamaks Osaühingu Meigas pakkumused Kolga-Jaani, Viljandi ja Tarvatu piirkonnas.

• Tunnistati edukaks väikehanketele "Vissuvere kergliiklustee tänavavalgustuse paigaldamine" laekunud pakkumused ning kvalifitseeriti edukamaks EST Networks OÜ pakkumus, mis osutus hindamise kriteeriumide kohaselt majanduslikult soodsaimaks. Maksumuse hind on 37 490,60 eurot millele lisandub käibemaks.

• Määrati Viljandi vallas Kannukülas Väike-Luige katastriüksusel asuva ehitise teenindamiseks vajaliku maa suurus ja sihtotstarve.

• Nõustuti Viljandi vallale kuuluva kinnistu koormamisega isikliku kasutusõigusega Aktiaselts Viljandi Veevärk kasuks tehnorajatise (vabavoolne kanalisatsioonitorustik) rajamiseks Viiratsi alevikus Sakala tänav T1.

Muu

• Kuulati ülevaadet Haridusleppest.

• Toimus arutelu Tarvatu Lasteaia hoolekogu pöördumise osas ühistoitlustamise küsimustes.

• Nõustuti osalemisega Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse korraldatavas ühisühenduse "Lauaarvutite ostmise ja rentimise raamlepinguga (e-kataloog)".

• Kuulati ülevaadet siseaudiitori tegevusest.

15. oktoobri vallavalitsuse istungil otsustati

Ehitus, planeerimine ja maandus

• Tunnistati edukaks väikehanketele "Lumetõrje teostamine" laekunud pakkumused ning kvalifitseeriti edukamaks Undi Vili OÜ esitatud pakkumus, mis osutus hindamise kriteeriumide kohaselt majanduslikult soodsaimaks. Maksumuse ühe tunni hinnaks on Kaavere piirkonnas 108,00 eurot ja Meleski piirkonnas 108,00 eurot (maksumustele lisandub käibemaks).

• Nõustuti Viljandi vallas Marjamäe ja Marjasalu külas katastriüksuste jagamisega ja määrati jagamisel moodustatavatele katastriüksustele koha-aadressid ning sihtotstarbed.

• Kiideti heaks Hajaasustuse programmi toetuse kasutamise aruanne Loodi külas Pöögi kinnistul juurdepääsute renoveerimine.

Finants

• Muudeti Viljandi Vallavalitsuse 12.03.2024 korraldust nr 81 "Viljandi valla 2024. aasta eelarve alaeelarvete kinnitamine".

Sotsiaal

• Anti nõusolek alaealise lapse lapsendamiseks.

Muu

• Anti seisukoht katastriüksuste metsastamise osas.

9. oktoobri vallavalitsuse istungil otsustati

Volikogule esitatud eelnõud

• Nõusoleku andmine hoonestusõigusega koormatud Iva põik 14 Mäeltküla kinnistule ehitusloa saamise tähtaja pikendamiseks.

• Viljandi Vallavolikogu 30.05.2024 otsuse nr 227 "Vallavara võõrandamine" muutmine.

Ehitus, planeerimine ja maandus

• Tunnistati edukaks riigihanketele "Sõidukite kasutusrent" laekunud pakkumustest Swedbank Liising Aktiaselts (registrikood 10434248) ja Avestark OÜ (registrikood 10232674) esitatud ühispakumuse bussile maksumusega 1182,01 eurot kuus, millele lisandub 6 kuu Euribor ja käibemakseseaduses sätestatud määras, kui majanduslikult soodsaim pakumuse.

• Anti ehitusluba Viljandi vallas Suislepa külas Suislepa paadisadama slipi rajamiseks.

• Muudeti Viljandi Vallavalitsuse 19.03.2024 korraldust nr 89

"Viljandi valla 2024. aasta hankeplaani kinnitamine".

• Nõustuti Viljandi vallas Mäeltkülas, Võistre, Vägita, Järtsaare, Porsa, Suislepa, Soe, Unametsa ja Vardi külas katastriüksuste jagamisega ja määrati jagamisel moodustatavatele katastriüksustele koha-aadressid ning sihtotstarbed.

• Nõustuti Viljandi vallas Vardi külas Rahetsema tee 56 ja Rahetsema tee 56a katastriüksuste liitmise ja määrati liitmisel moodustatavale katastriüksusele koha-aadress ning sihtotstarve.

• Nõustuti Viljandi vallas Leie külas katastriüksuse koha-aadressi muutmiseks.

• Otsustati seada tähtajaline ja tasuta sundvaldus Viljandi Vallavalitsuse kasuks Viljandi vallas Päre külas Päre tee 7 asuvale katastriüksusele avalikes huvides vajaliku jalgratta- ja jalgte ehitamiseks.

• Määrati Viljandi vallas Leie külas Kase tn 9 katastriüksusel asuva ehitise teenindamiseks vajaliku maa suurus ja sihtotstarve.

• Kiideti heaks Hajaasustuse programmi toetuse kasutamise aruanded:

- Vanause külas Asunuudi kinnistul salvkaevu puhastamine ja seadmete paigaldamine, - Pärsti külas Siimo kinnistule puurkaevu rajamine ja veeühenduse paigaldamine.

Finants

• Nõustuti rahaliste vahendite eraldamisega Osaühingule Ramsi VK projekti "Mustivere küla puurkaev-pumpla ja veetorustik" ehitustöödega seotud kuludeks 62 545,55 eurot.

Haridus, kultuur, sport

• Nõustuti õpilaste arvu piirnormi suurendamisega Tarvatu Gümnaasiumi 6. ja 7. klassis.

• Kinnitati Ramsi Lasteaia "Taruke" hoolekogu koosseis.

• Kinnitati Paistu Kooli hoolekogu koosseis.

Muu

• Kuulati ülevaadet koolibusside kasutus- ja rendikuludest.

• Arutati toetustaotluse esitamist MTÜ Võrtsjärve Ühenduse kogukondade ühendamise meetmesse.

• Osaühing Ramsi VK osanike koosolek - kinnitati Keskuse tee 1, Ramsi alevikus enampakkumise tulemused ja tunnustada enampakkumise võitjaks Viljandi Tarbijate Ühistu.

• Vallavanem andis ülevaate septembrikuu vallavalitsuse tegevusest.

Vallavalitsuse istungi materjalid leiab valla kodulehelt: www.viljandivald.ee/dokumendiregister

Viljandimaa haridustöötajate päeval tunnustati väljapaistvamaid Viljandimaa õpetajaid

22. oktoobril peeti Heimtali põhikooli spordihoones traditsioonilist haridustöötajate päeva.

Avatervitussõnad ütlesid Heimtali põhikooli direktor Eero Metsvahi ja Viljandimaa Omavalitsuste Liidu esimees Alar Karu, kes lausus: "Arvestades kõiki tänase päeva muresid, arvan, et meil läheb hariduselus üsna hästi. Meie õpetajad on silma paistnud ka üle Eesti. Asja toimunud aasta õpetaja konkursil ulatati Joosepi kuu aasta klassijuhatajaks nimetatud Viljandi valla Holstre kooli õpetajale Kädi-Liis Ilvesele. Täna tunnustame Viljandimaa parimaid õpetajaid ja koolijuhte, tunnustame inimesi tänu kellele astuvad ellu uued põlvkonnad haritud inimesi. See on auväärne ja väärikas missioon!"

Viljandimaa haridustöötajate päeva esimeses pooles tegid ettekande Rita Rätsepp ja Tiina Saar-Veelmaa, rääkides igapäevatööga kaasnevast stressist, sellest tuleneva võimaliku läbipõdemise ennetamisest, tööõnnest ja generatsioonide erinevusest.

Päeva teises pooles tervitati maakonnas esmakordselt haridustööd alustanud juhte ja õpetajaid nii lasteaedades kui koolidest. Täna oma püsivuse, entusiasmi, rõõmu ja vabatahtlikkuse alusel tööd tegevaid maakonna aineühenduste juhte ja tunnustati koolijuhte.

Siis tehti kokkuvõtteid Aasta õpetaja konkursist. Autasustati laureaate 11 kategoorias. Viljandi vallast tunnustati Viljandimaa aasta õpetaja 2024 laureaate:

Viljandimaa aasta lasteaiaõpetaja on Merike Tulp Tarvastu lasteaia.

Fotod: Kristjan Kivistik

Viljandimaa aasta klassijuhataja on Kädi-Liis Ilves Holstre koolist.

Piirkondlik aasta lasteaiaõpetaja – Merike Tulp, Tarvastu lasteaed
Piirkondlik aasta klassijuhataja – Kädi-Liis Ilves, Holstre Kool
Palju õnne ja edu kõigile Viljandimaa tublidele õpetajale!

Raivo Lott

Valla haridusseminaril arutati hariduslike erivajadustega laste õpetamisega seonduvat

Esimese koolivaheaja esimesel päeval toimus Heimtali Spordihoones Viljandi valla haridusseminar, mis tõi kokku haridustöötajad, spetsialistid ja eksperdid üle kogu valla, et arutada hariduslike erivajadustega (HEV) laste toetamise ja õpetamise väljakutseid.

Osalejatel oli võimalus kuulata inspireerivaid ettekandeid, mis puudutasid nii pedagoogilisi kui ka psühholoogilisi teemasid. Seminaripäev algas Viljandi vallavanema Alar Karu avasõnadega. Vallajuht rõhutas haridustöötajate olulist rolli HEV-lastetoetamisel, kuid tuletas meelde, et ka iseennast ei tohi ära unustada – oluline on leida aega ka enda jaoks, et taastada energia ja tasakaal.

Kolga-Jaani Kooli direktor Hasso Kukemelk alustas päeva avaettekandega "Päike paistab, linnud laulavad, mesilased sumisevad...". Järgmisena jagas Tarvastu lasteaia meeskond oma praktilisi kogemusi, kuidas nad

Seminaril oli üheks ettekande tegijaks Kolga-Jaani kooli direktor Hasso Kukemelk.
Foto: Liia Sirel

toetavad igat last nende arengu- teel. Kliiniline psühholoog Angela Jakobson rääkis aktiivsuse ja tähelepanuhäirete olemusest ning nende käsitlemise viisidest haridusasutustes. Pärastlõunal jätkus seminar Rajaleidja psühholoog Ave Rohtla-Alpi ja mee-

diaekspert Raul Rebase loenguga.

Seminaripäev oli täis mõttevahetusi ja uusi ideid, kuidas HEV-lastetoetamist haridusasutustes igapäevaseks praktikaks muuta.

Liia Sirel
avalike suhete spetsialist

Aasta õpiteoga seotud: pildil vasakult Viljandi kutseõppekeskuse esindaja Marge Hein, Viljandi valla kogukonna noorsootöötaja Kaia Kütt ja Vana-Võidu külaseltsi juhatuse esinaime Hele Lääts.
Foto erakogust

Vana-Võidu noorteruum pälvis aasta õpiteo tunnustuse

Eesti Täiskasvanute koolitajate assotsiatsioon ANDRAS tunnustab igal aastal täiskasvanud õppija nädala raames aasta õppijat, õpitegu, koolitajat ja õppijasõbralikku töoandjat. Vana-Võidu Noorteruum pälvis Aasta Õpiteo tiitli, mis on oluline nii Viljandi valla noortekeskusele kui kogukonnale, kuna tunnustatakse nende panust kohalike noorte haridus- ja arenguvõimaluste laiendamisele.

Vana-Võidu noorteruum näitab, kuidas üks pühendunud meeskond ja kogukonna toetus

võivad luua midagi, mis mõjutab positiivselt sadade noorte elu ja aitab neil oma unistustele lähemale jõuda. 7 kuu jooksul on noorteruumi võimalusi avastanud 546 noort.

Aasta õpiteona kirjeldab noorteruumi noortele loodud keskkond, kus nad saavad vabalt osaleda mitmekülgses tegevustes, mis toetavad nende isiklikku ja sotsiaalset arengut, sest noorteruumi asub õpilaskodus, kuhu tulevad kokku noored üle Eesti.

Liis Särg ja Kaia Kütt
Viljandi valla noortekeskus

Uus Kalmetu kooli projekt viis kokku tüdrukud ja piduri ning gaasi

Lõppes Kalmetu kooli neidude uus motoprojekt, mis tõi kokku 13 Viljandi valla 12-18-aastast tehnikahuvilist neidu, et üheskoos kardi- ja krossirajal end proovile panna.

Neid said lähemalt tutvust teha tehnikamaailmaga, õppisid lihtsamaid hoolustõid garaazhis, krossisõitu Viljandi Huvikooli krossira-

jal ja kardisõitu Raassilla RX rajal.

Kõige ägedam on see, et eestvedajateks on noored 7. klassi neidud Kedi Soolo ja Piibe Arakas.

Projekti mentoriks on Kalmetu kooli huvijuht Karin Mägi. Kiireid ringe kõigile!

Mati Adamson
Holstre-Polli Spordikeskuse spordijuht

Kross
Viljandi Huvikooli Motokeskuses (Vikerkarkaares 2)
5.11.2024 10.30-13.00 I grupp
8.11.2024 10.30-13.00 II grupp

Kart
Raassilla moto- ja vabaajakeskuses
7.11.2024 15.15-16.45

PIDUR, GAAS JA TÜDRUKUD!

Viljandi valla 12-18-aastaste neidude motoprojekt

Inganora Makko on konkursi Hea Eeskuju nominent ja Unistuste Ellu Viimise eriauhinna võitja

Lahe Koolipäev toimus sel aastal 17. oktoobril Alexela Kontserdimajas. Tegemist on ühe oodatuma sündmusega Eesti noorte seas.

Lavale astusid esinejad, kes jagasid oma kogemusi hirmude teemal ning kuidas siis ikkagi nendest oma tugevused teha. Lisaks selgusid konkursi Hea Eeskuju laureaadid. Hea Eeskuju konkursi korraldajad püüavad üle kogu Eesti leida noori, kelle teod on olnud märkimisväärsed ning kes on kaaslastele heaks eeskujuks. Kõigi esitatud kandidaatide seast valis žürii välja nominendid ja laureaadid kuulutataksegi tavakohaselt välja Lahedal koolipäeval Tallinnas.

Üks Hea Eeskuju nominentidest oli sel korral ka meie valla noor **Inganora Makko**, kellest sai "Unistuste Ellu Viimise" eriauhinna laureaat. Selle auhinna pani välja kirjastus SEIK. Inganora esitati konkursile, sest ta on Viljandi valla noortevolikogu esinaine, kes paistab silma oma aktiivsuse ja pühendumisega. Ta õpib Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias kultuurikorraldust ja rakendab oma õpinguid praktikas, juhtides projekte ja korraldades üritusi, näiteks tänavu Viljandi valla esimest noortefestivali. Ta inspireerib valla noori aktiivselt kaasa lööma kogukonna elus.

Esitasin Inganorale ka mõned küsimused.

Enne Sind oli valla noortevolikogu sisuliselt varjusurmas. Kuidas tuli mõte see ellu äratada? Täna paistab noortevolikogu igati silma oma algatuste ja tegevusega.

Viljandi valla noortevolikogu taasloomise eestvedajad olid tollane haridusspetsialist Urmo Reitav ja noorsootööspeialist

Are Tints, kes alustasid protsessi juba 2021. aasta alguses. Selleks toimusid mitmed kohtumised ning enne suve püüti esimest koosolekut kokku kutsuda. Paraku ei täitunud liikmete piirarv ja protsess jäi pooleli. Esialgu ma ei kandideerinud, sest tundsin, et see pole minu jaoks sobiv väljakutse. Talvel tegid Urmo ja Are aga uue üleskutse, millele siiski vastasin, mõtlesin, et saan ju alati lahkuda. Nüüd olen kolm aastat olnud noortevolikogu eesotsas ja juhatanud meid tegusate eesmärkideni. Järjest enam püüame oma tegevusi tuua valpilti, kuid näeme, et meil on veel palju arenguruumi. Püüame jätkuvalt jõuda võimalikult paljude noorteni ja rikastada Viljandi valda uute ideede ning algatustega.

Mida pead ise oma olulisimaks saavutuseks?

Leian, et minu olulisemaks saavutuseks pole niivõrd tiitlid nagu Hea Eeskuju nominatsioon või Aasta noor, vaid pigem kõik

need kogemused ja võimalused, mis on mulle aastate jooksul avanenud. Iga uus projekt ja ühiselt saavutatud eesmärgid on andnud mulle väärtuslikke õppetunde ja enesekindlust. Eriti hindan seda, et mul on olnud võimalus kohe oma teadmisi praktikasse rakendada – olgu selleks noortevolikogu juhtimine, projektide kirjutamine või ürituste korraldamine. Just see pidev õppe ja praktilise rakendamise ring on olnud minu jaoks kõige väärtuslikum, aidates mul arenda nii isiklikult kui ka panustajana kogukonna hüvanguks.

Kas Viljandi valla noored on aktiivsed ja kuidas nad ettevõtmistega kaasa tulevad?

Nad on üldiselt aktiivsed ja huvituvad ettevõtmistest, mis neile korda lähevad. On rõõmustav näha, et tegevuste ja üritustega, mis pakuvad neile väärtust või võimalusi ise midagi luua, tulevad nad hea meelega kaasa. Noortekeskuste korraldatud ühisüritustel on alati sadakond

Inganora Makko saab Unistuste Ellu Viimise eriauhinna laureaadiks. Foto konverentsi Lahe Koolipäev korraldajalt.

Ühe oma unistuse, Viljandi valla noortefestivali, on Inganora Makko juba ellu viinud. Foto: Kevin Kohjus

Mõtteid Inganorast

Liis Särg, Viljandi valla noortekeskuse juhataja

Tutvusin Inganoraga Mustlas – mina töötasin siis noorsootöötajana ja tema oli äsja kolinud Setomaalt Mustlasse. Meie ühine teekond algas noortekeskuses toimunud kohtumiste kaudu ning on tänaseks kasvanud sõpruseks. Me mõlemad seisame noorte heaolu eest – Inganora noortevolikogu juhina ja mina Viljandi valla noortekeskuse juhina. Noortevolikogu juhtina on Inganora andnud panuse noorte teadlikkuse tõstmisesse, ka sellesse, kuidas noorte mõtted otsustajateni viia. Vabatahtlikuna paistab Inganora silma nii valla spordisündmustel kui ka tuntud festivalidel üle Eesti, mis on rikastanud tema kogemuste pagasit ja andnud juurde teadmisi, kuidas olla tulevikus suurepärase kultuurikorraldaja. Viljandi valla esimene noortefestival sõlmis kokku kõik Inganora tugevused – noorte kaasamise ja inspireerimise, kultuurikorralduslikud oskused ja julguse viia koos noortega oma unistused ellu.

noort, mis on väga rõõmustav. Samas näeme ka, et vahel on vaja noori rohkem julgustada ja toetada, et nad saaksid oma ideid ellu viia ja tunneksid end kaasatuna.

Mis on plaanis edaspidi?

Oleme Viljandi valla noortevolikogus alustanud Eesti Noortehenduste Liidu toel 2025-2026 arengukava koostamisega. See aitab suunata meie tegevusi ja eesmärgid tulevikku poole, võimaldades meil kasvada järjest iseseisvamaks ja anda meie tööle jätkusuutlikkust. Arengukava on oluline samm, et noortevolikogu saaks veelgi tugevamalt esindada noorte huve ja viia ellu uusi algatusi valla kogukonnas. Ootame nii noortelt kui ka teistelt vallakodanikelt sisendit, mis aitaks meil oma tegevust veelgi paremaks muuta ja et oleksime võimalised seisma kõigi vallakodanike eest. Kõigi teie arvamused ja ettepanekud on olulised, et suudaksime üheskoos edendada meie kogukonda.

Raivo Lott

Viljandi Valla Teataja tegevtoimetaja

Rahatarkused raamatust reaalsusesse

Veebruaris avasime koostöös Viljandi kutseõppekeskuse ja Vana-Võidu külaseltsiga õpilaskodu ruumides noorteruumi, millest olid noored ammu unistanud. Avasündmusel kogusime nii noortelt kui kogukonnalt ideid ja soovide, mida koos ellu viia ja üks esimesi ideid oli rahatarkus.

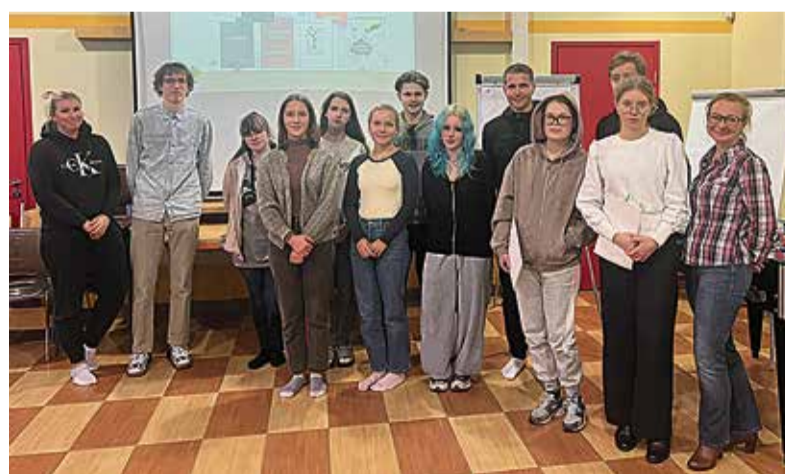
Niisiis leidsimegi kevadel võimaluse taotleda toetust Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu rahatarkuse koolituste korraldamiseks ning nüüd ongi Vana-Võidu noorteruumis toimunud rahatarkuse koolitused noortele, mis osutusid osalejatele kasulikuks, pakkudes väärtuslikke teadmisi rahaasjade haldamise kohta. Koolitused viis läbi Mulgi rahatarkuse klubi.

Koolituse peamine eesmärk oli anda noortele praktilisi oskusi, kuidas vastutustundlikult rahaga ümber käia, planeerida eelarvet, säästa ning teha teadlikke otsuseid investeerimise

ja tarbimise osas. Osalejad said koolituselt kaasa põhjaliku arusaama rahalise planeerimise olulisusest igapäevaelus, mis on eriti oluline Vana-Võidu õpilaskodus elavatele noortele, kes on juba alustanud oma iseseisvat elu. Paljud noored ei olnudki varasemalt mõelnud sellele, kui oluline on säästmine ning eesmärkide seadmine pikaajalises perspektiivis.

Koolitus muutis osalejate suhtumist rahasse, julgustades neid oma kulutusi teadlikumalt jälgima ja vältima impulsiivseid ooste. Tööme koolitustega rahatarkused raamatust noortele lähemale, ehitasime koos koolitaja ja noortega korraliku vundamenti tulevikuks rahaliste otsuste tegemisel, muutes nende hoiakuid ja kasvatades teadlikkust rahaga seotud vastutuse osas.

Rahatarkused aitas noorteni tuua Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu projektikonkurss "Raamatukogud-muuseumid-noored".

Nemad töid rahatarkuse teadmised raamatust reaalsusesse. Foto erakogust

Koolitusest detailsemalt

Miks koolitus – tulevad teadlikumad finantsotsused ja turvalisem tulevik! Mulgi rahatarkuse poolt läbiviidud koolitus toimus oktoobris kolmel korral ja mille viimane kohtumine koos koolitajaga toimus 23. oktoobril, on aidanud inimestel arendada oma finantstadmisi ja paranda-

da igapäevaseid rahalisi harjumusi. Osalejad said väärtuslikku praktilist teavet, kuidas eelarvet planeerida, säästa, investeerida ning vältida finantsriske. Mida koolituse käigus õppisime?

- Igapäevane eelarvestamine ja kulutuste jälgimine.
- Säästmise ja investeerimise põhimõtted.

• Kuidas valmistuda ootamatuteks kulutusteks ja luua finantspuhver.

• Krediidikohustuste mõistmine ja vältimine.

Viimane kokkusaamine toimus 30. oktoobril, kus keskendusime praktilistele kokkuvõtetele ja lõplikele tagasisidele. Osalejad said analüüsida oma arengut ning jagada ideid ja kogemusi teistega, kuidas saadud teadmisi edaspidi rakendada. Koolituse toetaja on Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing. Suur aitäh meie toetajale, kelle abiga oli võimalik rahatarkuse koolitusi korraldada. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing panustab jätkusuutlike finantslahenduste ja teadlikkuse suurendamisse, toetades projekte, mis annavad inimestele reaalsed tööriistad oma majandusliku heaolu parandamiseks.

Kaia Kütt, Bert Tšapov, Liis Särg
Rahatarkuse projekti eestvedajad

“Mida teha prügiga” ehk projektõppe põnevatest praktikatest Päikesekiires

Õppeaasta alguses lastega õuealal toimetades ja lasteaias ümbruses matkates, märkasid lapsed sageli maas olevat prügi. Usinamad ruttasid prügi korjama ja seda kaasa võtma. Lasteaia jõudes viskasime prügi ühiselt prügikasti. Peagi sai selgeks, et prügi teema pakub lastele suurt huvi ja igapäevased mängud rühmas olid prügiiga seotud.

Prügikoristusmatkale

Septembri alguses märkasime meedias üleskutset osaleda Maailmakoristuspäeval. Arutlesime teemat hommikuringis lastega ja otsustasime sündmusest osa võtta. Kohe oli selge, et see on meie rühma projekti teemaks, sest pakub lastele püsivat huvi. Peagi suundusime rühmaga prügikoristuse matkale. Palusime lastevanematel laste kaasa panna töökindad, võtsime lasteaiast kaasa prügikoti ja asusime teele. Enne matkale minekut arutlesime lastega veelkord, kuhu me läheme ja miks me seda teeme. Plaan oli Päre küla puhtamaks muuta. Lapsed olid väga usinad prügi märkajad ja koristajad. Teekond viis meid läbi küla Lennuvälja bussipeatusesse ja sealt edasi tankla kaudu külla tagasi. Prügikott sai kopsakas ja pärast matka jätkus arutelu leitud prügist.

Mänguasjavaba aeg

Sellega oli meie “prügi” projekt tõelise hoo sisse saanud ja laste huvi prügi sorteerimise ja taaskasutamise vastu aina kasvas. Maailmakoristuspäeva üleskutseks oli “Teeme elule ruumi.” Nii mõtlesime meiega, et paigutaks rühmas olevad mänguasjad mõneks ajaks kappi. Palusime peredel ja kolleegidel tuua rühma tühje pakendeid. Rühmaruum oli veidi üllatuslik nii lastele, kui ka õpetajatele. Lapsed uurisid pakendeid uudishimulikult ja proovisid neid vaikselt prügikasti viia. Plaanisime mänguasjavaba perioodi üheks nädalaks, kuid läks teisiti.

Õnneks tulid pered ja kolleegid projektiga õhinal kaasa. Igal

Lapsed tutvusid prügi sorteerimisega, küla prügikastide juures uuriti, mis prügi kuhu käib. Foto erakogust

hommikul saabus keegi rühma tühi piimapakk või südikarp käes. Nii kogunes rühma erinevaid pakendeid suurel hulgal. Panime tähele, et laste loovus on tõeliselt elama hakanud ja mängudes kasutatakse pakendeid suure kirega. Keegi küsinud kapis olevaid mänguasju, vaid tegevust jagub pappkastidega ehitades, meisterdades või hoopis poodi mängides. Projektõppe käigus omandavad lapsed oskusi ja teadmisi eneselegi märkamata, põimides omavahel erinevad valdkonnad. Tõsi küll, et käesoleva projekti käigus on rühmaruum enamasti segamini, kuid see lisab mängudes ainult põnevust. Sisenejal on tarvis vaadata, et mõne pakendi otsa ei komistaks.

Lapsed huvituvad prügi sorteerimisest

Projekti käigus on lapsed küsinud palju prügi sorteerimise kohta. Otsustasime minna külas

asuvate prügikastide juurde ja võtta kaasa erinevat prügi. Uurisime, kuhu miski sobib. Selgus, et rühmaruumis omandatud teadmised prügi sorteerimisest ja selle taaskasutamisest on hästi kinnistunud. Meie prügi projekt käib hoogsalt edasi. Mõtteid erinevateks tegevusteks tuleb lastelt aina juurde. Mänguasjad on endiselt kapis ja neid pole ilmselt niipea veel plaaniski välja võtta. Projekti raames plaanime külastada Viljandi jäätmejaama, et näha, kuhu prügiauto prügi viib ja mis sellest edasi saab.

Projekt “Mida teha prügiga?” on õpetanud lastele keskkonnateadlikkust ja vastutustundlikku käitumist. Jäätmete sorteerimise ja taaskasutamise teema tutvustamine on aidanud mõista, et nende igapäevased harjumused mõjutavad meie lähimbrust, loodust ja kogu maailma.

Annely Ariva, Sandra Linnu
Päikesekiire lasteaias
Mõmmi rühm

Slackline meeskond alustas lasteaias õuele madalseiklusraja ehitamist. Nüüd on esimese etapi tööd valmis. Foto: Anneli Grünbaum

Taruke saab madalseiklusraja

Meie lasteaid tegi suure sammu oma unistuse suunas! Ütleb ju meie visioon: “Väikeste sammudega suurte tegudeni!”

21. oktoobril alustas Slackline meeskond meie õuele madalseiklusraja ehitamist. Ettevõtliku lasteaiana olema juba 2 aastat kogunud vahendeid, et täita mudilaste suur unistus. Lõpuks jõudsime nii kaugele, et esimene etapp koos kolme erineva rajaga sai valmis 23. oktoobril!

Aitäh lasteaias töötajatele, las-

tele, vanematele, vanavanematele, Viljandi valla raamatukogule ja kõigile teistele, kes osates meie kohvikutest, laadadelt ja õnnelooisist, toetasid meie unistuse täitumist! Ja muidugi Falador OÜ Tartumaalt, kellega jätkame koostööd.

Algus on tehtud ja juba järgmisel aastal loodame jätkata teise etapiga!

Maret Tamme
Ramsi Lasteaia “Taruke”
direktor

Saarepeedi kool liitus Tuleviku kooli programmiga

Saarepeedi kool astub sammu haridusuuenduse suunas, liitudes Tuleviku kooli programmiga

Saarepeedi kool on alustanud koostööd Tallinna Ülikooli Tuleviku kooli programmiga, mille eesmärk on toetada koolide uuendusprotsesse ning arendada õppija arengut soodustavat õpetamiskultuuri. Programmi raames töötavad koolid koos ülikooli ekspertidega, et viia ellu tõendusühendusi ja koostööl põhinevaid muutusi.

Saarepeedi kooli teemaks on pakkuda sooliselt võrdsed võimalusi nii õppetundides kui kooli keskkonnas. Programm kestab ühe õppeaasta ning programmi lõppedes soovib Saarepeedi kooli Tuleviku kooli meeskond suurendada õpetajate teadlikkust soolisest võrdsusest. Meeskonnas toimetavad koolijuht, õppejuht, noorte- ja projektijuht, haridustehnoloog ning kaks õpetajat.

Kerli Kivisild
Saarepeedi kooli direktor

Naksitrallidel käisid külas Tähekild ja Naksitrallid

Septembrist algas Kolga-Jaani Naksitrallide lasteaias taas aktiivne õppetöö. Lisaks paljudele toimetustele ja tegemistele oleme jõudnud vastu võtta juba kahel korral ka külalisi.

Külla tuli Tähekild

20. septembril tulid meile külla väikesed ja suured Kõo lasteaiast “Tähekild”. Kui täiskasvanud käisid meie maja seestpoolt uudistamas, siis lapsed jäid õue meie lastega tutvuma ja koos mängima. Vahva oli tuttavaks saada ja sõbralikult koos mängida. “Tähekillu” töötajatele oli üllatuseks, et nii mõnedki Naksitrallide õpetajad olid nende endised töökaaslased. Meie maja kohta saime külalistelt kuulda vaid kiidusõnu.

Naksitrallid võtsid vastu naksitralle

Õpetajate päeva sigina-sagina vahele mahtusid ka kaugemad külalised Hiiuimaalt, Emmaste lasteaiast Naksitrallid. Nad on üritanud meie maja külastada

juba 6 aastat, nüüd lõpuks see õnnestus. Õpetaja Krista Pärtli tutvustas külalistele maja ja andis ülevaate meie õppekorraldusest, personalist ja õppemetoodikatest. Vestlusingis selgus, et Eestis on kokku 6 lasteaiada, millel nimeks “Naksitrallid” ja

Emmaste lasteaid on nüüd siis kõiki neid külastanud.

Rõõm oli kuulda, et ka Emmaste lasteaias on rühmade nimed samad mis meil, ehk siis “Muhv”, “Sammalhabe” ja “Kingpool”. Lisaks tekkis koostöökäsitööna idee – kor-

raldada kõikide Naksitralli nime kandvate lasteaidade kokkutulek. Tõdesime, et eluolu meie lasteaidades on üsna sarnane. Saime vastu küllakutse, mille kindlasti teoks teeme.

Külalised on ikka toredad ja vahva on Eesti erinevatest paikadest kolleegidega kogemusi vahetada. Sellistelt kohtumiselt saab alati mõne huvitava ja hea idee või siis äratundmisrõõmu, et liigume õiges suunas. Emmaste lasteaid sai näiteks meid külastades uue idee sümbolika kasutamiseks ja nägi põnevaid ruumilahendusi ning lastele mõeldud mängualasid.

Uute külalisteni!

Monika Brauer
Kolga-Jaani Kool/LA
Naksitrallid õpetaja

Kolga-Jaani Naksitrallide lasteaias õpetajad tutvustavad Emmaste Naksitrallide lasteaias õpetajatele oma lasteaias võimalusi. Foto erakogust

Udusõlg: 15 aastat antud aega

Oktoobris tähistas Saarepeedi rahvatantsurühm Udusõlg ilusa tantsukontserdiga, mille teemaks "Anna aega", 15 aasta täitumist.

Peo ettevalmistus kulges kiire tempoes, sest tantsurühm on aktiivselt kaasa löönud erinevatel üritustel. Viimased olid augustikuusel toimunud Viljandi valla külade päev Holstre-Pollis ja oktoobrikuu alguses Saarepeedil toimunud Rahvuste päev. Suvel käisime esinemas Vormsi saarel kodukohvikute päeval. Eks see esinemisel saadav rõõm ja võimalus esineda ka väljaspool maakonda on suurim motivaator tantsude õppimisel ja loomisel ning koos käimisel.

Õhtu moderaatoriks oli Arlet Palmiste. Kontserdil esitas tantsurühm Udusõlg enda meelitantse eelnevatest aastatest. Peo nimilugu, Kersti Ulmase loodud "Anna Aega" on saanud väga populaarseks ka teiste tantsurühmade seas. Esmattekandele tuli meie oma juhendaja Kertu Kaarna loodud tants "Võhma polka". Tempot peole lisan Käitlin Järvisel loodud tempokas "Tshukat-Tshukat". Peale rahvatantsu tantsisime ka omaloomingut. Igal aastal toimuvaks maakondlikuks loometantsupäevaks valmib uus tants. Rahvatantsu elementidega "Merelaine" on sümbioos rahvamuusikast ja popmuusikast, rahvatantsust ja võimlemiskavadest. Kaugemalt, Bollywoodist, on pärit "India tants", mis seob endas graatsilisuse ja ilu. Udusõle tegemisi läbi 15 aastat

ta sai meenutada fuajees üles pandud näituselt.

Tantsukontsert oli läbi põimitud külalisesinejate etteastetega ja tantsurühma Udusõlg erinevatest perioodidest pärit videomeenutustega. Mitmetelt tantsijatelt õnnestus Arlet Palmistel seelikusabast või käise äärest kinni saada ja väike intervjuu teha. Tantsurühm Tantsulust esitas tantsu "Lapsepõlve lugu", juhendaja Virve Vuntus. Viljandi gümnaasiumi noorte segarühm, kus esinejate seas lausa kuus Saarepeedi Kooli endist õpilast, esitasid "Mulgi polka" ja "Kõljala lugu". Nende juhendajad on Ave Alvre ja Kertu Kaarna. Noorte neidude estraadirühm Veri Nõrvus Göörls esitas Frank Sinatra meloodiale loodud tantsud "New York, New York" ja "Old Black Magic". Saarepeedi Kooli õpilased esitasid õpetaja Anu Mikkori juhendamisel Ingrid Jasmini tantsu "Rongilugu". Akordionimuusikaga sisustas kontserdit Merike Moks. Kontserdi lavastuse eest hoolitsesid Kertu Kaarna ja Ille Mirka.

Kontserdi lõpetas külaliste tänamine ja õnnesoovide vastuvõtmine. Kõigile peolistele pakkus tantsurühm Viljandi Valla poolt kingituseks saadud sünnipäevatorti. Hooaja avapeoks tantsutisid publikut Tauri ja Toomas Anni. Seekordne pidu tõi Saarepeedi Rahvamaja publikurekordi.

Karmen Roos
Tantsurühma Udusõlg
tantsija

Saarepeedi rahvatantsurühm Udusõlg võttis möödunud aastal osa ka Eesti naiste võistutantsimisest Pärnus. Foto erakogust

Lõuna-Eesti memme-taadi tantsupidu eelmisel aastal Viljandis: vasakult Riina Lukksepp, Merike Kukk, Maie Roosimaa, Elli Viltmann, Tähte Vares, Urve Mandri, Helle Mardla, Liia Roosalu, Mai Tuuksam, Eha Kasak.

Foto Maie Roosimaa erakogust

Eakate tantsurühm Paistel tähistab 25. aastapäeva juubelikontserdiga Paistu rahvamajas

Gertu Viisk,
Paistu rahvamaja juhataja

Paistu rahvamaja eakate tantsurühm "Paistel" on tegutsenud juba 25 aastat, hoides kogukonnas elus osakest eesti vaimsest kultuuripärandist. Paisteli 25. juubelikontsert toimub Paistu rahvamajas 16. novembril kell 16.

Algus

Paisteli rühma kroonikas on kirjas, et 15. oktoobril 1999.a. tuli kokku 8 naist, kelle elus oli tants olnud päris tähtsal kohal ja kes ei tahtnud leppida tõdemusega, et see tähtis koht hakkab tühjaks jääma. Nii sündiski kuldse kesk-ea piirile jõudnud naiste tantsurühm, kes hiljem andsid rühmale ka nime "PAISTEL". Need esimesed tantsuhuvilised olid Aili Jürima, Linda Ani, Malle Palo, Reet Hakkaja, Öie Suurmann, Vaike Lössov, Virve Kuusmann, Virve Vares ja Meeli Kadaja, kes hakkas ka rühma juhendama.

Rühm alustas lihtsate eesti seltskonnatantsudega, lihtsalt lustiks. Esimesed tantsud olid vana ballitants "Tu step" ja "Aleksandra valss". Esimesel hooajal õpiti selgeks 6 tantsu ja kuna Paistu rahvamajas olid rahvariided olemas, avanes ka esinemisvõimalusi Paistus, Holstres ning koos teiste rahvamaja taidlejatega ka Pärnumaal Võistes. Asi hakkas edenema, tuli ka uusi tantsijaid ning uut hooaega alustati 10 liikmelise rühmana.

Aina kutsutakse esinema

Alates 2008. aastast on rühma juhendajaks Maie Roosimaa, kes on tantsujuht aastast 1967 ja juhendab eakate rühma "Mulgi Marid" ja eakate segarühma "Elurõõm", lisaks on ta kaasjuhendaja naisrühmale "Leola". Paistel on osa võtnud kõigist memme-taadi pidudest, esinenud Viljandi maakonna sündmustel, rahvamuusika päevadel Holstres, Mustlas, Viljandis ja Suure-Jaanis, "Sakala" mängudest, Paistus jaaniõhtutel ja külapäevadel, Viljandi valla külapäevadel, ülevaastustel ja rahvamajades. Meeldejäävaimaks osalemiseks on kroonikas märgitud osavõtt laulupidude 75. aastapäeva pidustustest. Muide,

Paisteli rühma kroonika kogumise eest on hoolt kandnud Aili Soosaar, kes on Paistel tantsurühma liige olnud 18 aastat.

Tantsurühma seltsielu

Aastate jooksul on rühmas tantsinud 35 naist, tantsu on õpitud üle poolesaja. Viimastel aastatel on rühmas 12 naist nagu ühes korralikus naisrühmas olema peab. Traditsiooniks on saanud tähistada liikmete sünnipäevi, kus pärast proovi leitakse aega istuda ühises kohvilauas ja lauldakse tervituseks sünnipäevalaulu ning nauditakse koosolemist.

Enamik rühma liikmetest on aktiivsed tegutsesid ka rühmavälisest tegevusest, võtavad osa iga-aastastest valla pensionäride ekskursioonidest ja igakuistest pensionäride klubi teetundidest rahvamajas. Eakate rühma Paistel tantsijad tulevad kohale Sultsist, Viljandist, Holstre- Nõmmelt, Muriilt ja Paistust ning kokku sõidetakse põhiliselt oma transpordiga.

Südamlikud tänusõnad ja tervitused rühma esimesele juhendajale Meeli Kadajale ja praegusele juhendajale Maie Roosimaa-le ning endistele ja praegustele tantsijatele.

Viljandi valla raamatukogud - peeti juubeleid ja sündmusterohkeid raamatukogupäevi

Tiina Torim,
Viljandi Valla Raamatukogu direktor

Oktoober oli raamatukogude jaoks täis sündmusi. Tänavu sügisel tähistasid kaks Viljandi valla raamatukogu, Tänavassilma ja Paistu, oma sajandat juubelit. Mõlemad 100-aastaseks saanud raamatukogud tõid kohale pal-

ju kohalikke inimesi ja raamatukogu sõpru, pakkudes nostalgilisi meenutusi, maitsvat torti ja meeolulikke kultuuriprogramme.

Kuigi juubelipeod olid erineva programmiga, oli nende eesmärk sama: meenutada, et raamatukogud on aastakümneid olnud kogukonna kokkusaamise paigad. Mõlemal üritusel võtsid sõna raamatukoguhoidjad, kes rääkisid põnevatest faktidest ja olulistest verstapostidest raamatukogude ajaloos.

Tänavassilma raamatukogu pidustustel lõi peomeeleolu rah-

vamaja näitetrupp Pupu-Jukud koos kapelliga Veidi Vurtsu, kelle lustlik etteaste tõi peosaali naerukilkeid. Paistu raamatukogu juubelipidustusel kõlasid kaunid laulud Sandra Vesseluha esituses ning etteaste tegid tantsustuudio Lootos tantsijad. Ja nagu korralikule juubelile kohane, ei puudunud mõlemal peolaualt ka tort.

Lisaks raamatukogude sünnipäevadele tähistati 20.–30. oktoobril üleriigilisi raamatukogupäevi "Kohtume raamatukogus", mille raames korraldati üritusi kõikides valla raamatukogudes.

Valik oli mitmekülgne: toimusid vestlusõhtud Kolga-Jaanis ja Suislepas, raamatuklubi kokkusaamine Viiratsis, kohtumised kirjanikega – Adena Sepp Pärsti ja Ramsi raamatukogudes ning Heiki Raudla Uusnas. Lisaks ilmetasid Kolga-Jaani, Leie, Puiaitu ja Päre raamatukogusid näitused. Lastele ja täiskasvanutele korraldati erinevaid töötubasid, pakkudes nii loomingulist tegevust kui ka võimalust õppida uut. Lastele ja noortele toimusid viktoriinid, raamatukogutunnid ja põnevad mängud Holstre, Kärstna, Saarepeedi ja Tarvastu

raamatukogudes. Leie raamatukogus viidi läbi kriisikoolitus, andes osalejatele kasulikke teadmisi ja oskusi ootamatutes olukordades tegutsemiseks.

Raamatukogude tegemiste ja tulevaste sündmuste kohta saab infot nüüd ka Viljandi valla raamatukogu Facebooki lehelt, kus kajastatakse regulaarselt uudiseid ja teateid. Sel lehel on põhjalik ülevaade kõigi valla raamatukogude tegemistest ja ruumide kasutamise võimalustest.

Viljandi valla raamatukogud on avatud kõigile, olenemata vanusest või huvidest.

Lõuna-Eesti ettevõtlikke noori ühendav projekt sai avalöögi

Viljandis, Sakala keskuses avati suurejoonelise konverentsiga projekt "Lõuna-Eesti ettevõtlikud noored" ehk LEEN. See projekt on sündinud Tartu, Jõgeva, Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maakonna arendusorganisatsioonide tihedas koostöös. LEEN keskendub 7–26-aastaste Lõuna-Eesti noorte ettevõtlikkuse ja omaalgatuse arendamisele ning noorte sidumisele nende kodukohaga.

Avakonverentsile kogunes üle 300 koolinoore koos juhendajatega kuuest projektis osalevast maakonnast. Päeva esimeses pooles jagasid inspireerivaid lugusid Jalmar Vabarna, Liisu Miller ja Viljandi linnapea Johan-Kristjan Kononov, kes rääkisid oma kujunemisest ja teekonnast ettevõtluses. Osalejad said praktilistes töötubades kogemusi podcastide loomisest, rahatarkuse omandamisest ning nõuandeid, kuidas hobist kasu teenida. Paneeldiskussioonis arutleti, kust võivad tulla tulevased üksisarvitud – kas koolist, huviringidest või TikTokist. Konverentsipäeva lõpetas folkloorikaansambel Oopus.

"Lisaks inspireerivatele lugudele ja töötubadele pakkus avakonverents osalejatele võimaluse kohtuda teiste ettevõtlike noortega meie piirkonnas ning võrgustuda. See oli suurepärane algus meie kaks ja pool aastat kestvale projektile, mis loob keskkonna Lõuna-Eesti noorte ettevõtlikkuse toetamiseks ja positiivse ellusuhtumise jaoks isikute arendamiseks, kes

LEEN Avakonverentsile Sakala keskuses, Viljandis kogunes üle 300 koolinoore koos juhendajatega kuuest projektis osalevast maakonnast. Foto erakogust

soovivad oma koduregiooni pikemas vaates tagasi pöörduda," selgitas LEEN projektijuht Mariliis Maremäe.

Projekti juhtpartneriks on

Tartumaa Omavalitsuste Liit ning partneriteks Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, Põlvamaa Arenduskeskus, Tartu Ärinõuandla, Valgamaa

Arenguagentuur, Võrumaa Arenduskeskus ja Viljandimaa Arenduskeskus. LEEN projekti kaasrahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist ning

selle koguelarve on 3,3 miljonit eurot.

Mariliis Maremäe
LEEN projektijuht

Kogu Viljandimaa on õla alla pannud kodutute loomade varjupaiga ehitamiseks

21. oktoobril sai nurgakivi Viljandimaa kodutute loomade varjupaik.

Viljandi linn koos Viljandi, Põhja-Sakala ja Mulgi vallaga on ühendanud jõud Viljandimaa kodutute loomade varjupaiga ehitamiseks. Maakonna kodutute loomade varjupaik asub Viljandi vallas Mustivere külas Tüma kinnistul ning samal kinnistul hakkab asuma ka uus 1-korruselise kaasaegne ja energiasäästlik hoone.

Omavalitsuste juhid allkirjastasid ka koostöölepe, misjärel liiguti koos ajakapsliga nurgakivi paneku asukohta. Ajakapslise pandi varjupaiga uue hoone joonis, käibivad metallrahad, väljavõte kehtivast lemmikloomade eeskirjast ja muud asjakohast.

Toimetus

Viljandimaa omavalitsuste juhid allkirjastasid koostöölepe. Foto: Rain Pors

Ramsile ehitatakse uus toidupood viie aasta jooksul

Viljandi valla vee-ettevõtte Ramsi VK korraldab enampakumise Ramsi Coop'i kaupluse krundile hoonestusõiguse müümiseks.

Parim pakkuja oli Viljandi Tarbijate Ühistu summaga

352 000 eurot. Uus kauplus peab valmima kuni viie aasta jooksul hoonestusõiguse lepingu sõlmimisest.

Hetkel tegutseb enampakumisel olnud kinnistul Coop kauplus ning kuna selle üüri-

leping hakkas lõppema, sooviti anda võimalus kõikidele jaekettidele ja ettevõtetele, et Ramsi piirkonda saaks tulevikus uus ja kaasaegne kauplus. Tegemist on ainsa poega selles piirkonnas.

Toimetus

Nööri mööda

Nööri vaipade näitus on ERMi Heimtali muuseumi rahvamaajas avatud kuni 15. märtsini 2025.

Näitus on ajendatud Anu Raua loomingust, mida ta on ise nimetanud Mulgi kuue graafikaks. See tehnika on inspireeritud vanast villasest musta värvi Mulgi kuuest, millele on kaunistuseks peale õmmeldud punasest kaaruspaelast silmumustrid. Punasest paelast ornamendid kaitsevad uskumuse kohaselt kuue kandjat kõige kurja eest. Nii öelda Mulgi kuue graafikas on kaaruspael asendatud näpunööri ja sellega kujundatakse kangatükile pilt, mille tulemusena valmib noorvaip.

2024. aastal suvel juhendas

Anu Raud Heimtali Eesti Tekstiilikunstinike Liidu kunstnikele mõeldud laagri raames töötuba "Mulgi kuuest vaibani", kus tekstiilikunstnikud õppisidki tema käe all Mulgi kuue graafikat. Töötoa tulemusena valmisid eripalgelised noorvaibad, millega on nüüd võimalik tutvuda näitusel "Nööri mööda". Samal näitusel on võimalik tutvuda ka Anu enda, Heimtali põhikooli õpilaste, korporatsioon Filiae Patriae lastelaagris osalenute ja teiste huviliste noorvaipadega.

Näituse kuraatorid ja kujundajad on Anu Raud, Tuuli Tubin McGinley ja Merle Puusepp.

Tuuli Tubin McGinley

IDEED, MIS KANNAVAD VILJA!

VILJANDIMAA ARENDUSKESKUS

KOOLITUSED, INFOPÄEVAD, ÜMARLAUAD

Toetame arendustegevust, et tõsta piirkonna konkurentsivõimet

arenduskeskus.viljandimaa.ee

Paistu Maarja kiriku selle aasta suuremad tööd on lõpule jõudmas

Allan Kährrik,
EELK Paistu
Maarja
koguduse
hooldaja-
õpetaja

Kiriku peamine eesmärk siin ilmas on kuulutada rõõmsaid sõnumeid sellest, et Jumal on inimese lunastanud ehk piltlikult öeldes murelausest patsepidi välja sikutanud nii, et inimene võib vaba ja rõõmsana minna ja teha maailma pisut ilusamaks ja paremaks. Meie Paistu Maarja kirikuhoone seisab keset Paistut ning on täna kindlasti ilusam ja tervem kui veel mõni aeg tagasi.

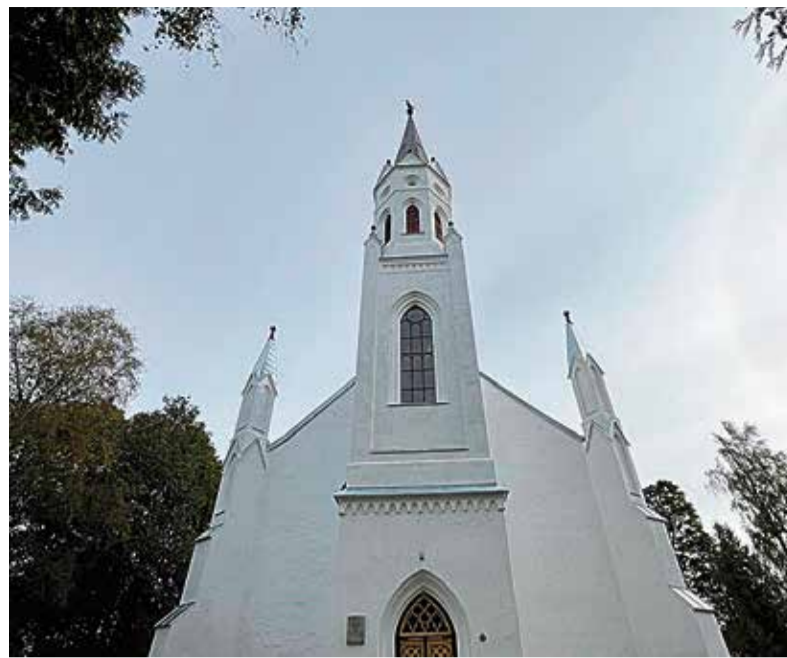
Eelmisel aastal alustasime kiriku renoveerimisega ja läbi sü-

gise Paistu poole sõites oli meie valget kirikutorni ilus ja hea vaadata. Sellel aastal jätkasime Eesti Muinsuskaitseameti toel ja Viljandi valla tõhusal abil jätkutöid, mida teostas OÜ Maakivist. Et kirikusisene niiskustase on olnud kõrge – ja iga peremees teab, mis juhtub majaga, kui see on seest liiga niiske, siis olid vajalikud kaks suurt tööd. Kiriku vundament avati võimalikult suure mahus ning kaeti hüdrolisolatsiooniga. Seejärel ehitati põhimõtteliselt ümber kogu kiriku drenaažisüsteem ning kujundati kirikut ümbritseva maapinna kalded selliselt, et sadeveed oleksid kirikust eemale juhitud. Jätkusid ka tööd torni ning fiaalide taastamisel ning täna võime tõdeda, et kiriku läänefassaad on saanud korda. Tööde käigus tuli päevavalgele ohtralt juba ümber maetud luid,

nende korrakohane matmine kirikuaeda seisab meil veel ees.

Täna oleme taotlemas uueks aastaks muinsuskaitseameti toetust selleks, et teha korda kiriku idapoolne külg (kooriruum ehk altariruum ja käärkamber). Müüri-, krohvi- ja plekitöödele lisaks tuleb meil parandada katuseservad, kus veekahjustused on tuulekasti ühe osa sisuliselt hävitanud. Sellisel moel loodame saada kiriku väljast korda juba paari järgmise aasta jooksul. Riigi ja valla tugi on suur, aga kogu omafinantseeringu kandmiseks vajab kogudus siiski abi. Kui tunned, et tahad oma kirikule appi tulla, anna endast rõõmsasti teada.

Uued kirikukellad on olnud juba mitme uudise teemaks. Täna on kellad helisemisvalmis, kuid kogu kellamängu ilu vajab kahte kellameest, kes neid helis-

Renoveerimise tulemus: Paistu poole sõites on valget kirikutorni ilus ja hea vaadata.
Foto erakogust

taks. Oleme jätkanud annetuste kogumist kellade elektroonilise helistamisüsteemi soetamiseks ja paigaldamiseks. Viimane suurem annetus jõudis meieni Tallinna Toomkiriku koguduselt. Eesmärgiks on meil koguda 5000 eurot, millest kümnendik on juba koos. Jouludeni on veel aega, võib ju ka sündida nii, et jõulühtul saame Paistu uued kellad täiel häälel helisema panna.

Kui juhtud kirikust mööda ja lutama, võid pilgu heita muna-kiviteele, mis juba päris suures osas on murukamara alt nähtavale saanud. Ka see tee on osa meie mineviku pärandist, mille kordategemine on meie kätte usaldatud. Minul on aga kuhjaga põhjust olla rõõmus ja tänulik Jumala ees, et Paistus on selline kogukond ja kogudus, kes hoolib ja hoiab, teeb ja toetab!

Sügis Mulgi Elamuskeskuses

Räägime sellest, mida huvitavat on elamuskeskuses toimunud ja mida põnevat on sel aastal veel oodata.

Mihklikuul

Septembri alguses toimus Mulgide aastalaat. Täname kõik kauplejaid ja ostjaid, kes ei kartnud meie piletihinna ning toredaid esinejaid, kes pakkusid terve päeva vältel vaatamist ja kuulamist.

• 7. septembrist kuni 6. oktoobrini oli meie ekspositsioonimajas üleväl Anu Tauli muusikamaalide näitus. Helged ja headust kiirgavad pildid pehmedasid ka põliseid talli kivimüüre.

• Ühes puude küljes oli veel oktoobri lõpuni installatsioon "Helisev mets", mille meisterdas Viljandi tehnoloogiaõpetaja Peep Tobreluts. Erinevate puude küljes on pesakaste meenutavad kastikesed, mis nõõri tõmbamisel mängivad tuttavaid meloodiaid.

• Septembris oli aktiivne kooligruppide käimise aeg. Lasteaia lapsed osalesid programmides

"Päiv talun", suuremad "Päev talus", "Lina ja teised looduslikud kiud" ning praktilises matemaatikas. Osalejad said vanu talutöid teha, koduloomi tundma õppida, lina- ja villatöid oma kätega proovida, õues erinevaid objekte mõõta ning suuruseid arvutada.

Viinakuul ja hingekuul

Oktoobris ja novembris oleme avatud üksikkülastajatele reedest pühapäevani kell 11-16. Kõikidel nädalavahetustel on võimalik külastuspileti hinnaga soovijatel osaleda laupäeval ja pühapäeval kell 12.30 algaval mulgikeelses giidituuril. Eteregistreeritud grupe võtame vastu iga päev. Lisaks giidituurile saab tellida töötubasid ja kohutäieks ehtsat Mulgi toitu.

* 13. oktoobril, Mulgi nädala viimasel päeval, kõneles Kalle Gaston kunagise Lip-Lapi kodumajanduskooli asutajast Marie Sapasest ja andis ülevaate raamatu väljaandmise loost. Evelyn Tamm Mulgimaa Kogukonnaköögist tutvustas huvita-

vaid retsepte ning koos valmistati 100 aastat tagasi väljaantud retseptiraamatu järgi taimetoite.

* Alates 13. oktoobrist on meie juures võimalik imetleda Karksi-Nuiast pärit kunstnike Enno ja Enn Alliku maali- ja graafikanäitusi.

* Novembris toimus lahttasku ja toimub säärepaelte töötuba (24.nov), mida juhendab Natalia Karu ning kuhu saab ennast aegsasti kirja panna.

Jõulukuul

2.-14. detsembrini kutsume aga kõiki lapsi ja lapseemelseid Mulgi aabitsa peategelase Mütäs Matiga jõuludeks ettevalmistusi tegema. Jõulumaa info on meie fb- ja kodulehel.

Olete oodatud kõikidel külastuspäevadel meie sündmustele. Vaadake meie kodulehte www.mulgielamuskeskus.ee ning jälgige sotsiaalmeediat, siis on kindel, et ükski meie põnev tegevus ei jää märkamata.

Ly Laanemets
Mulgi Elamuskeskuse
tegevjuht

Septembris osalesid koolide õpilased programmis "Päev talus", kus tuli ka kartuleid võtta ja tunnetada, mida kõike inimesed pidid omal ajal tegema.
Foto erakogust

Holstres avati pärimuste matkarada

Matkaraja rajas Holstre Külaselts. Selle valmimiseks kulus neli aastat ja ligi 30 000 eurot.

Viie kilomeetri pikkusel rajal leiab matkaja 19 infostendi, millel kirjas piirkonnaga seotud pärimuslood. Neid saab lugeda kas kohapeal või QR-koodi abil alla laadida ja helifailina kuulata. Matkarada algab Linajärve kõrvalt parklast ning lookeb metsaradadel üles-alla. Matkaraja saab läbida ka nii, et sul on pärimuslood helifaili abil kõrvas. Külaselts sai Eesti Rahvaluule arhiivi kaudu kokku palju huvitavat materjali. Tekstid on kolmes keeles: eesti- ja inglise keelsed on olemas, neile

lisandub peagi ka mulgikeelne tekst.

Üks raja tõmbenumbreid on suvel Tornimäel avastatud ajalooline moodupunkt, mida tähistab praegu maakivi. Seltsis hakkasid matkaraja rajamise plaanid küpsema juba 2020. aastal. Rada kulgeb metsas maastikukaitsealal ning selle ettevalmistamine võttis omajagu aega. Raja tegemine oli paras leitudamine, sest siin on päris korralikud tõusud. Tegemist on sellise künkliku ja natuke salapärase kohaga. Kogu külaselts on vanusest ja soost sõltumata saanud oma panuse matkarajale anda.

Toimetus

Loit Kivistik Holstre külaseltsist tutvustab Holstre pärimuste matkarada.

Foto: Rain Pors

Et pime aeg ei tooks lastele kurbust ja lootusetust

Lasteabi.ee

116 111

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Kaja Lind
Sotsiaal-
kindlustusameti
lasteabi
nõustaja

Sügis on saabunud ja toonud kaasa pimedavõitu sombused päevad. Pime aeg võib tunduda raske, see omakorda võib luua halba enesetunnet ja tekitada muremõtteid. Et negatiivsus ei kujuneks kurbuseks või lootusetuse tundeks, peame üksteist toetama, märkama ja leidma võimalusi, kuidas tuua valgust ning lootust ka kõige keerulisematesse hetkedesse.

Lapsed vajavad sügisel erilist tuge

Erilise tähelepanu all peaksid olema lapsed, kelle vaimne ja emotsionaalne heaolu vajab just sügisel rohkem tuge. Laste ja noorte elukogemus ei ole veel selline, et nad saaksid või oskaksid oma muredega üksi toime tulla! Lapsed või noored võivad vajada abi erinevates olukordades, sealhulgas vaimse tervise murede, õpiraskuste, sotsiaalse tõrjutuse, emotsionaalse või füüsilise väärkohtlemise jm tõttu. Probleemide tuvastamine nõuab tähelepanelikkust ja empaatiat

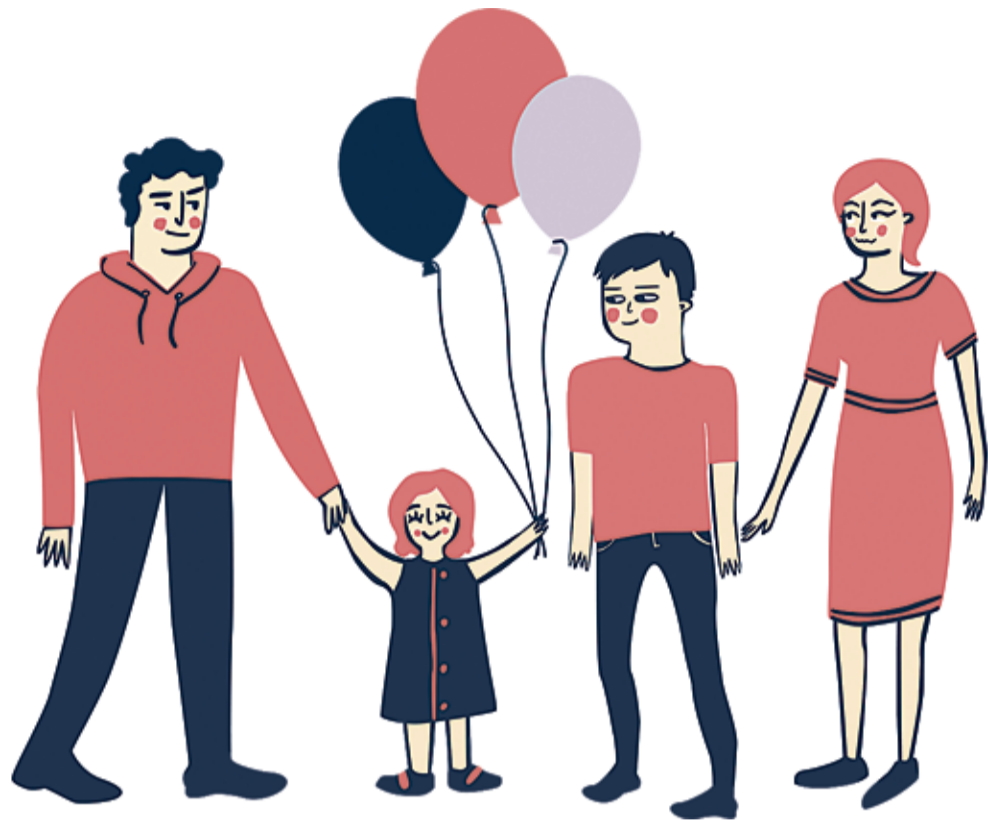
kõigilt inimestelt, kes lapse ümber igapäevaselt viibivad – vanematelt, õpetajatelt, sõpradelt ja teistelt täiskasvanutelt.

Me kõik saame märkata abivajavat last ning astuda esimese sammu tema aitamiseks. Veelgi enam: täiskasvanud mitte üksnes ei saa vaid lausa peavad märkama ja samme astuma! Varajane märkamine ja sekkumine aitavad vältida murede süvenemist ning tagavad, et laps saab vajaliku abi õigel ajal. Tähelepanelikkus ja valmisolek sekkuda on äärmiselt oluline ning see on ka täiskasvanuks ja inimeseks olemise põhiosa. Sageli vajavad lapsed ainult väikest märkamist ja ära kuulamist, et ennetada suuremaid probleeme tulevikus.

Kuhu ja kuidas abivajavast lapsest teada anda!

Kui isiklikust kogemusest olukorrale lahendust leida ei õnnestu, oleks kõige õigem pöörduda kohe ja kõhklemata asjatundjate poole. Kui lapse tervis- või elu on vahetult ohus, siis peab pöörduma viivitamatult häirekeskusesse numbril 112.

Kõikidel muudel juhtudel tuleks abivajavast lapsest teatamiseks pöörduda **sotsiaalkindlustusameti lasteabi** poole. Lasteabi on tasuta 24 tundi ööpäevas toimiv teenus, mis on mõeldud lastele, noortele ja täiskasvanutele nõu küsimiseks

ja abi saamiseks mistahes küsimustes, kus omadest jõududest ei piisa.

Lasteabi nõustaja pakub esmast tuge, annab nõu või suunab abivajaja edasi õigesse kohta. Lasteabiga saab ühendust numbril 116111 ja ka siis, kui kõneaega ei ole. Helistamise asemel võib kirjutada lasteabi veebivestlusesse www.lasteabi.ee lehel, võib saata ka e-kirja aadressile info@lasteabi.ee. Lasteabis on saadaval ka terapeuti ja viipekeelne nõustamine! Aja terapeutile ja viipekeelsele nõustajale saab broneerida läbi sotsiaalkindlustusameti iseteenindussüsteemi või pöördudes lasteabisse.

Lasteabi tuleb appi!

Tähtis on mees pidada, et lasteabi on esimene koht, kust abi otsida ja saada nõu laste ja noortega seotud murede korral, kui tundub, et ise enam ei oska või ei jaks. Lasteabi on võimalus saada tuge ka väiksemate murede või kahtluste korral ning see aitab leevendada ka lastekaitsetöötajate koormust kohalikes omavalitsustes, et nemad saaksid keskenduda keerulisematele juhtumitele.

Lasteabi edastab kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötajatele vähem kui poole (ca 47%) pöördumistest. Ülejäänud pöördumised leiavad lasteabi nõusta-

ja pakutud toe abil muu lähenduse ja abi. Seega on paljude pöördumiste korral just lasteabi varajase märkaja ja ennetaja rollis ning annab oma panuse, et lastekaitsetöötajate töölaual jõuaksid just need juhtumid, kus lapse abivajadus vajab sügavamalt hindamist.

Eelmisel aastal tegi lasteabi Viljandi valla lastekaitsele 46 pöördumist abivajava lapse kohta ja sel aastal oleme esimese 9 kuuga jõudnud 37 abivajava lapseni.

Mures lapse elu võib muuta paremaks üksainus tähelepanelik ja hooliv inimene.

Sõeluuringutel osalemine on lihtsaim viis avastada raskeid haigusi varajases staadiumis

Sõeluuring on terviseuring, mis on mõeldud eelkõige tervetele, ilma kaebuste ja sümptomiteta kindlas vanusegrupis naistele ja meestele rinna-, emakakaela-, või soolevähi varajaseks avastamiseks. 2024. aastal sõeluuringutele kutsutud meestel ja naistel on veel aega kontrollida oma tervist.

Sõeluuringud on hea võimalus kontrollida oma tervist veendumaks, et oled terve. Samuti aitavad sõeluuringud avastada haigusi varajases staadiumis, võimaldades tõhusamat ravi ja paremaid ravitulemusi. Need on tasuta ning mõeldud kõigile, ka ravikindlustamata sihtrühma kuuluvatele inimestele. Seega on hea aeg vaadata üle, kas Sina või Sinu lähedased kuuluvad sel aastal mõne sõeluuringu sihtrühma!

Rinnavähi sõeluuringule

on 2024. aastal kutsutud ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga 1950, 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970, 1972, 1974.

Kutse saadetakse naistele e-posti aadressile või postiaadressile, mis on registreeritud eesti.ee teavitusteenuses. Sihtrühma kuuluvad naised leiavad kutse- saatekirja ka Terviseportaalist www.terviseportaal.ee (vastuvõetud ja saatekirjad) alates sõeluuringuaasta algusest. Sõeluuringul on võimalus osaleda ka ilma kutseta – kui kuulatakse sõeluuringu sihtrühma, võib pöörduda otse raviasutusse. Samuti on võimalik Eesti Vähiliidu ja Viljandi haigla koostöös osaleda sõeluuringus mammograafiabussis.

Mammograafiabuss Viljandimaal:

- 25.11 Mulgi vald, Abja-Paluoja, Vallavalitsuse parkla
- 26.11 Mulgi vald, Karksi-Nuia, Coop parkla
- 27.11 Põhja-Sakala vald, Suure-Jaani, Tervisekoja parkla
- 28.11 Põhja-Sakala vald, Võhma, Coop parkla
- 02.12-20.12 Viljandi bussijaama parkla

Eesti Vähiliit ja SA Viljandi Haigla kutsuvad
RINNAVÄHI SÕELUURINGULE

MAMMOGRAAFIABUSS ON VILJANDIMAAL
NOVEMBRIS JA DETSEMBRIS 2024

2024. aastal on rinnavähi sõeluuringule kutsutud ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga

1950, 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970, 1972, 1974

ABJA-PALUOJA

Vallavalitsuse parkla
Pärnu mnt 30

25.11

SUURE-JAANI

Tervisekoja
parkla, Pärnu 4

26.11

27.11

28.11

VILJANDI

Bussijaama
parkla, Jätnaise 1

02.12-
20.12

KARKSI-NUIA

Coop parkla,
Pärnu mnt 1

VÕHMA

Coop parkla,
Tallinna 26

BRONEERI AEG E-R KELL 8-16 ☎ 600 3155

Emakakaelavähi sõeluuringule

on 2024. aastal kutsutud ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga 1959, 1964, 1969, 1974, 1979, 1984, 1989, 1994. Sõeluuringul osalemiseks on mitu viisi: teha uuring sobivas tervishoiuasutuses broneerides endale aja digiregistratuuris või telefoni teel, tellida HPV-kodutest koju (www.synlab.ee) või

küsida HPV-kodutesti maakonna apteekidest.

Soolevähi sõeluuringule

on 2024. aastal kutsutud ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised ja mehed sünniaastaga 1956, 1958, 1960, 1962, 1964. Sõeluuringul osalemiseks tuleb võtta ühendust oma perearstikeskusega ja registreerida end pereõe vastuvõtule. Sihtrühma

kuuluvad inimesed leiavad kutse-saatekirja terviseportaalist terviseportaal.ee (vastuvõetud ja saatekirjad) alates sõeluuringuaasta algusest.

Lisainfot sõeluuringute kohta leiab veebilehelt www.soeluuring.ee.

Maarja Evert
SA Viljandi Haigla kommuni-
katsiooni- ja turundusjuht

LÜHIDALT

Marja Kirss säras laskmise maailmameistrivõistlustel

Juunioride maailmameistrivõistlused laskmises peeti Peruus, Limas. Eesti koondise liikmena oli võistlustules ka Viljandi valla neiu Marja Kirss.

Marjaga koos oli maailmameistrivõistlustel kaasas ka tema treener Kairi Heinsoo. Kokku oli tiitlivõistlustel osalemas 51 riiki. Standardpüstoli harjutuses saavutas Marja ülitubli 5. koha, lastes Eesti juunioride rekordi! Töötamise ja õppimise kõrvalt on see väga suurepärase tulemus! Lisaks saavutas Marja 60 lasku õhupüstoli individuaalvõistlusel 24. koha 70 laskuri hulgas ning

Laskur Marja Kirss (keskel) võistlustules Peruus pealinnas Limas toimunud laskmise maailmameistrivõistlustel. Foto: Marianne Tavits

õhupüstol mix-harjutuses koos Ragnar Juurikuga 25. koha. 30+30 lasku võistlusel saavutas Marja spordipüstoliga 18. koha 48 laskuri seas.

Vallavalitsus kohtus Kolga-Jaani lastega palliplatsil

10. oktoobril lõpetasime tööpäeva Kolga-Jaanis. Sealsed lapsed on usinalt treeninud Helena Palloni käe all jalgpallitarkusi ja seega sõitiski Viljandi vallavalitsuse esindus laste taset ja uusi jalgpallivõimalusi testima.

Mängu algus oli valla võistkonna jaoks tormiline. Meie naismängijad Marta, Airi, Reet ja Lilian panid ründes nii kiire tempo peale, et vars-

ti juhtisime juba 3:0. Loomulikult oli kaitsegi vettpeidav, sest seal seisid kindlalt Erki, Gaspar, Mati ja puurilukk Rivo. Teisel poolajal tõmbasid lapsed jalad kõhu alt välja ja skoor oli peagi 3:3. Lootsime nii ka lõpetada, aga noored suutsid meid lõpus karistada ja pidime vastu võtma kaotuse 4:3. Igatahes sport võitis ja selles mängus kaotajaid polnud!

Vallavalitsus mängis Kolga-Jaani lastega jalgpalli ja kaotas 3 : 4.

Foto: Maris Kaur

Valla sulgpallurid võitsid Rakvere turniiril hõbeda

Sulgpallurid jagasid 19. oktoobril tiitleid Aqva spordikeskuses turniiril Rakvere Rabak.

Võistlustules olid ka meie sulgpallurid. Mait Allas ja Kardo Kivirand saavutasid 2. liigas 14 meespaari hulgas tubli viienda koha. Segapaarismängus aga lõpetasid Kardo Kivirand ja Lisete Hiiesalu

3. liigas 16 paari hulgas hõbemedaliga. Mait ja Andreane saavutasid teises liigas 12 paari hulgas 8. koha. Tänu osalejatele ja õnnitlused medalivõitjatele! Soovime kõigile sulgpalluritele head vormi ajastamist, sest 9. novembril selguvad Heimtali spordihoones maakonna meistrid segapaarismängudes.

Autosportidürituste osalejate rekord sündis Raassilla rajal

26. oktoobril toimus Raassilla Tarvastu karika VII etapp.

Mootorimüra, kummide vilinat ja suuri kiirusi näidati kogu päeva, sest osalejaid oli kokku tulnud 147! Tegu on selle aasta autosportidürituste rekordiga Eestis. Kõrvalt on hea vaadata, kuidas oma ala asjatundjad kõike seda korraldavad. Meeldib on tõdeda, et suur hulk korraldustööd on Viljandi valla tublid entusiastid. Kohtunikutööd oli tegemas ka alati särasilmne Tarvastu Gümnaasiumi arendusjuht Deena Mäger. Li-

saks heale korraldusmeeskonnale on meil ka väga väärikad sõitjad. Saimon Raudsepp saavutas 2 WD Tulevik klassis esikoha. 2 WD Vabaklassis võidutses Rommi Pukk. Krosskart Xtreme klassis jättis teise koha koju Tõnu Peek. 2WD tagaveadud (-2000cm³) seas sai Romet Pukk teise koha ja Madis Allik kolmanda koha. 2 WD masinaklassis tõstis võidukarika pea kohale Joonas Mõtsar ja ühisstardis saavutas Krosskart Xtreme klassis Sten Ivanov ülitubli II koha.

Spordikülje koostas

Mati Adamson, Holstre-Polli Spordikeskuse spordijuht

Holstre-Polli esimene ööjooks on saanud stardi.

Foto: Lilian Vorobjov

Holstre-Polli ööjooks lõpetas jooksuhooaja

25. oktoobril toimunud Holstre-Polli esimene ööjooks oli tõeliselt vägev ja osalejaterohke!

Väga mõnusa sügisilmaga läbis põneva raja koguni 30 lastejooksul osalejat, kellest noorim oli vaid kolm kuud üle aasta. Tõeliselt elamusliku raja läbinud lapsed said kingiks värseid puuvilju. Põhidistantsile ehk nelja kilomeetri pikkusele metsarajale startis koguni 93 spordisõpra! Ühisstardist läksid pealampidega teele nii jooksjad

kui kõndijad ja seda vägevat rivi oli tõeliselt vahva teele saata. Kuigi tegu oli rahvaspordiüritusega, toome välja ka kiiremad lõpetajad. Meeste seas jõudis esimesena finišisse Keio Kits, kohe tema kannul Morten Saetha ja kolmandana Ülari Kais. Naistest oli väledaim Piret Vaher, talle järgnesid Mia Lii Kaigas ja Silja Pöder.

Võitjad olid muidugi kõik ning põhidistantsi läbinutele jääb seda ööjooksu meenuta-

ma ka erikujundusega medal. Osalejate vahel loositi hulgaliselt erinevaid auhindu. Nii suur osavõtt oli meeldiv üllatus ning parimaks tänuks korraldajatele. Suurim tänu kogu Holstre-Polli Spordikeskuse meeskonnale, Eesti Punasele Ristile, Ranno Kivistikule, Lilian ja Kuldar Vorobjovile, Karin Mägile, Veiko Jürisele, Krista Zinkovskile, rajameister Grete Liisa Toomile, Jaan Kallakule ja Apricot OÜle Hope vitamiinijookide eest!

Selgusid Viljandi valla meistrid discgolfis

5. oktoobril kogunesid Holstre-Polli spordikeskuse kollasele rajale Viljandi valla meistritiitli eest heitlema 42 discgolfarit.

Ilm oli suurepärase ja kindlalt võib väita, et pea kogu valla parimik oli kohale tulnud. Võistlus kulges ülipõnevalt ja tasavägiselt, kuid siiski panid kogenumad mängijad oma paremuse maksma. Tüdrukute arvestuses krooniti valla meistriks Liis-Mary Meerits, kes edestas Lisette Grabi. Poiste arvestuses oli parim ja pärjati valla meistriks

Markus Sang, teise kohaga pidi leppima Oliver Palumaa. Naised 40+ hoidsid põnevust üleval pea viimase viskeni. Kuldse tiitliga lahkus võistluselt Aili Piirak, kes jättis selja taha Silje Leenurme ja Lea Leenurme.

Meeste 40+ vanuseklassis pani oma paremuse kindlalt maksma Janek Kosemaa. Märk Kallakas ja Ülari Umal lõpetasid põhivõistluse võrdse tulemusega, ümbervisetelega oli seekord parem Ülari Umal ja pronksmedali viis koju Märk Kallakas.

Naiste arvestuses sai meistrimedali kaela Teele Toomsalu. Teise kohaga pidi leppima Mariina Tellisaar ja kolmanda kohaga Anna-Grete Arak. Meeste arvestuses krooniti valla meistriks Riho Kald, kes edestas Taavi Roosbaumi ja Karl Hurti.

Täname kõiki osavõtjaid ja õnnitleme parimaid! Eriti suur tänu kuulub võistluse ettevalmistajale ja kohtunikule Reio Sillale ja maitsva söögi-osaalejaid kostitanud Katrin Reimole!

Valla korvpallimeeskond mängib rahvaliigas

Nool Projekt/Viljandi valla korvpallimeeskond alustas teist hooaega Optibet rahvaliiga Terminal Lõuna regioonis BC Küte/Villest meeskonnaga vastu.

Mäng oli väga võitluslik ja mõlemale meeskonnale võiduvõimalusi pakkuv. Vahepeal oli vahe ainult 1-punktiline ja ootused kruviti kõrgeks. Viimasel minutil ei suutnud aga meie mehed oma võimalusi kasutada ja meeskond pidi vastu võtma 6-punktilise kaotuse.

Teise kohtumise pidasid meie mehed Elva spordihoones TÜ/Kliimakaubamaja vastu. Mäng oli kindlalt meie meeste kontrolli all ja mänguaega said kõik. Mängu skoor lubas treener Rainer Varel proovida väga erinevaid koosseise. Kuigi punktivahe oli suur, pingutasid mehed korralikult ja võitluslike momente oli kuhjaga. Usun, et mäng, mis lõppes resultaadiga 89:49, andis meestele edaspidiseks rohkelt enesekindlust.

Seda oli näha ka kolmandas mängus, kui mindi vastamisi

Viljandi valla korvpallurid on hooaega alustanud kolmest mängust kahe võiduga.

Foto: Lilian Vorobjov

Kõrveküla Põhikooli spordihoones VMT Maaehitusega. Kuigi poolaeg lõppes viigilise tulemusega 25:25, näitasid viimasel veerandajal meie mehed paremat mängukindlust ja oli näha, et tahetakse seda mängu võita. Mäng õnnestus lõpuks võita tulemusega 65:52. Meie

valla meeskond on kolmest mängust võitnud 2 ja mängusaalis ollakse juba järgmisel laupäeval, kui on vastaseks Helia Puit/Tõrvandi Korvpalliklubi. Postimees Spordi lehel saab mängudele otseülekandes kaasa elada ka siis, kui saali minna ei õnnestu.

TASUB TEADA

Varajane jää on õhuke ja inimest ei kann

Miinuskraadidega tekib veekogudele jää, mis ahvatleb hasartseid kalamehi ja pakub uudishimu lastele. Tuleb arvestada, et turvalise jääkaane tekkimine vajab kõvemaid külmakraade, mis kestaks vähemalt kümme päeva. Sügis-talvise Eestis on ilm heitlik, kus miinuskraadid vahelduvad plusskraadidega ning seegi võib turvalise jää tekkimist pidurdada. Liiga vara jääle tikkumine võib lõppeda karmi õnnetusega, sest õhuke jää murdub järsku ning külma vette vajuval inimesel on tagasi kõvale pinnale saamine äärmiselt raske. Sattudes vette, mille temperatuur on kõigest paar

kraadi üle nulli, peab tavalises füüsilises vormis täiskasvanu vastu kuni 10 minutit, laps kaotab teadvuse veelgi varem. Eelmine aasta oli laste uppumiste poolest äärmiselt kurb, vette jättis elu 4 last.

Räägi lastega, veendu ohutuses!

Kutsume vanemaid juba varakult jääga seotud ohud lastele üle rääkima, keelama ilma täiskasvanuteta jääle mineku ja hoidma väiksematel veekogude läheduses alati silm peal. Kalameestel või jääalade sportlastel on vaja enne tegutsemist jääoludega hoolikalt tutvuda ning

kasutada jääle minnes turvarustust. Tuleb mees pidada, et täiesti turvaline on ühtlaselt terve jää, milles pole lõhesid või pragusid ning mille paksus on vähemalt 10 sentimeetrit. Päästetamete võib lähtuvalt ilmaolude muutlikkusest jääle mineku keelata, millest avalikkust meedia kaudu teavitatakse.

Jääl liikumise meelepea:

- Veendu alati, kas jää kannab ja liigu võimalusel juba eelnevalt käidud kohtades.
- Pragude, lahvanduste ning sildade juures on jää alati nõrk ja ei tarvitse inimest kanda.
- Nõrgem on jää veel kõrkjate, madalike ja allikakohtade juures ning jõe, oja- või kanalisatsiooni suubumiskohas.
- Praksumist kuuldes lahku kohe jäält, see tähendab, et jääse on tekkinud praod ning see võib murduda.
- Vooluveekogul, nagu jõgi või oja, on jää alati nõrgem kui järvel või tiigil ja sulab ilmaolude muutudes kiiremini.
- Pimedas jääl liikumisel tuleb arvestada eksimisohuga.

Lõuna päästkeskus

LAPSESUU ...

Mida päkapikult ootad?

Seekord vastasid toimetuse küsimusele Kalmetu kooli lasteaiarühma lapsed.

Hea spikker paljudele vanematele, kes saavad siis päkapikke teavitada ja tellimused sisse anda.

- Šokolaadikalendrit, **Joosep, 6.a.**
- Väga palju kõrvarõngaid, **Sabrie, 6.a.**
- Telefoni, **Ragnar, 6.a.**
- Kaisukaid, **Vanessa, 6.a.**
- Šokolaadijänest pulgapeal, **Kevin, 7.a.**
- Muna, kus on midagi sees, **Kerli, 6.a.**
- Üllatusmuna, **Renate, 6.a.**
- Kommi, **Karl Joosep, 5.a.**
- Šokolaadimuna, **Paul, 6.a., Emily, 4.a.**
- Šokolaadi, **Henri 6.a., Remo, 7.a., Uma 4.a.**
- Et ta nätsu tooks, **Ann, 4.a.**

- Kommi ja mänguasju, **Gregor-Germo, 5.a.**
- Käpapatrulli kaisukat, **Elli, 4.a.**

HOROSKOOP

15. november – 15. detsember

♏ Skorpion 24. oktoober - 22. november
Kes teisele nime annab.. Tasub kena nimi anda teadmises, et seda ise kandma pead.

♏ Ambur 23. november - 21. detsember
Sellel kuul sobivad sulle tegemised, millega hakkama saad ja suudad tegevust nautida. Teised võivad ka sobida aga sa ei pruugi hakkama saada.

♏ Kaljukits 22. detsember - 20. jaanuar
Paras aeg valmistuda talveks – vaata üle varustus, et see liialt kokku pole tõmmatud ja pikkust parajalt liu tegemiseks.

♏ Veevalaja 21. jaanuar - 18. veebruar
Sobilik aeg muutusteks – kui oled siiani teinud nii, siis proovi naa. Võid mõne patu asendada teisega.

♏ Kalad 19. veebruar - 20. märts
Varu küünlaid, tikke ja patareisid – kõrge elektrihind ei tähenda kvaliteetset ja katkematut teenust, tugevat tuult on vaja elektri tootmiseks millest sina osa ei pruugi saada.

♏ Jäär 21. märts - 20. aprill
Sinul ei ole palju vaja – ole rahul ka sellega, mida sul pole.

♏ Sõnn 21. aprill - 20. mai
Sinul tasub see kuu rohkem ringi vaadata – joonista see endale seinale.

♏ Kaksikud 21. mai - 21. juuni
Soodne aeg soodsate ostude tegemiseks, lihtsalt neid leida on kunst – pane oma kunstianne proovile.

♏ Vähk 22. juuni - 22. juuli
Pigem toimetage keerutamata – pea jääb selgemaks ja jõuad kiiremini kohale.

♏ Lõvi 23. juuli - 22. august
Kes eelmist horoskoopi ei mäleta, see elab järgmiseta – meenub? Tuks-tuks..

♏ Neitsi 23. august - 22. september
Millal sa viimati pannkooke praadisid? Noot, tee siis makarone hakklihaga.

♏ Kaalud 23. september - 23. oktoober
Võtta või jätta, selles on küsimus. Võid mõlemat proovida.

TEATED

• Müüd metsamaad, raieõigust, põllumaad või talu? Pakume parimat hinda ning kiireid ja usaldusväärseid tehinguid! Aitame ka metsamajandamiskavade koostamisel ja teostame eksperthinnanguid. Helista: 508 0065, kirjuta: info@metsamaaost.eu või vaata: metsamaaost.eu

*****

• Küttepuude, pelleti ja briketi müük üle Eesti. www.puu24.ee või helista 520 0093, 600 0136

*****

• Laarox OÜ ostab metsa- ja põllumaad. Pakume parimat hinda. Telefon 552 7322

*****

• Ostan nõukogude aegsete sõiduautode kasutamata varuosi. Võib pakkuda seismajäänud VAZ sõidukit Tel 5565 1952

*****

• Kodumasinat remont, varuosad. Tel. 517 9771 või merton@hotmail.com

Sündmusi Viljandi vallas

16.11 kl 16.00 Paistel 25. juubelikontsert Paistu rahvamajas.

16.11 kl 18.00 Marek Sadam Tänavilma rahvamajas.

17.11 Noorelt Autokoolis 11. etapp Raassillas.

17.11 kl 13.00 Rahvaliiga korvpallikohtumine Nool Projekt/Viljandi vald – Tartu vald/Rainter Ülenurme Spordihoones.

19.11 kl 18.00 raamatuklubi Viiratsi rahvamajas. Vestlusringi juhhib Tea Raidsalu.

21.11 kl 18.00 Tarvastu Sasku II etapp kohvik Pämis.

21.11 kl 19.00 Viljandi valla mälumäng Viiratsi rahvamajas.

22.11 kl 18.30 sportlaste tänuõhtu Saarepeedi rahvamajas.

23.11 kl 9.00 TRAFIX Talveliiga sisejalgpallis Viljandi Mänimäe jalgpallihallis.

23.11 kl 11.00 Mustla DiscGolf 2024 Mustla discgolfipargis.

28.11 kl 20.00 aastalõpupidu Ramsi Vaba Aja Keskuses. Showprogramm. Ansambel Royal ja tantsutrupp Showstep. Pilet 25 EUR, kohapeal 30 EUR.

1.12 kl 11.00 Rahvaliiga korvpallikohtumine Nool Projekt/Viljandi vald – Rõuge/Mountain Ehitus Ülenurme Spordihoones.

8.12 kl 11.00 Kalmetu DG park 3x8 Kalmetu discgolfipargis.

8.12 Noorelt Autokoolis 12. etapp Raassillas

14.12. kl 13.00 Valma piirkonna laste jõulupidu Valma külamajas

27.12. kl 19.00 aastalõpupidu Valma külamajas.

28.12 kl 19.00 aastalõpupidu Kärstna kultuuriaidas.

Lastekaitse Liit koostöös Eesti Advokatuuriga pakub tasuta juriidilist nõustamist perekonnaõigust puudutavates küsimustes projekti "Hea nõu lastega peredele" raames.

• Nõustamine toimub telefonitsi, vastavalt vajadusele kas eesti või vene keeles ning kestab orienteeruvalt 30 minutit.

• Vajalik on eelnev registreerimine e-kirja teel aadressil liit@lastekaitseliit.ee.

• Nõustamise teemad: perekonnaõigust puudutavad küsimused, lapse õigused, laste õigused suhetes vanematega, vanemate kohustused suhetes lastega, erinevad peremudelid – õigused ja kohustused, üksikvanema õigused, hooldus, eestkosted, lapsendamise jne. Nõustamine hõlmab perekonnaõigusega otseselt seonduvaid õigusvaldkondi, sh pärimisõigust. Nõustamisel tutvustatakse ka riigi õigusabi olemust ja pakutavaid võimalusi ning vajadusel abistab advokaat abitaotluste vormistamisel.

Lastekaitse Liit pakub koostöös Eesti Advokatuuriga tasuta juriidilist nõustamist perekonnaõigust puudutavates küsimustes projekti "Hea nõu lastega peredele" raames.

Uued nõustamise ajad saadaval.

Registreerimine
liit@lastekaitseliit.ee

KUU FOTO

Vallale toodi sünnipäevaks ka kingitusi, kuidas siis muidu! Viljandi linnavalitsuse poolt oli vägev kingipakk ja kui ümbrispaaber ära võeti, selgus, et kass. Viljandi abilinnapea Are Tints selgitas asja nõnda, et kui vallavalitsus asus veel Viljandis, siis ümbristes tollast vallamaja iga päevaga aina rohkem kasse. Reaalsuses selleks, et autod kõnniteedele parkida ei saaks. Mõelnudki, siis Viljandi linnavalitsus välja, et mis muu see kodutunnet aitab tekitada kui selline betoonist kass. Vallavalitsus tänas linnavalitsust nii kodutunde kui ka kassi eest, kes jääbki nüüd vallamaja ees valvet pidama. Foto: TaaVID Meedia

Peagi algab uus korraldatud jäätmeveo periood

Uus korraldatud jäätmeveo periood algab Viljandi vallas 1. jaanuaril 2025, jäätmevedajaks on AS Eesti Keskkonnateenused. Korraldatud jäätmeveoga hõlmamine tähendab, et jäätmete tekitajal ehk jäätmevaldajal on võimalik erinevaid jäätmeliike jäätmevedajale üle anda tekkekohal ehk kodus, ettevõttes ja asutuses. Lähemalt vaata Viljandi valla kodulehelt www.viljandivald.ee

Klienditeeninduse kontaktid:
telefon 435 5025
e-post viljandi@keskkonnateenused.ee

Iseteenindus

www.keskkonnateenused.ee

• Jäätmevedaja saab enne uue korraldatud jäätmeveo hankeperioodi rakendumist jäätmevaldajatele välja täpsustatud lepingud. Jäätmeveo miinimumnõuded on toodud jäätmevaldajate kaupa miinimumnõuete tabelites. Seega palume lepingutega tutvuda ning anda vedajale teada vajalikest tingimustest muudatustest, mis Teile kõige paremini sobivad.

• Lepingu allkirjastamine on kohustuslik juhul, kui jäätmevaldaja soovib kasutada lisateenuseid nagu näiteks: konteineri

rent, lisajäätmete vedu, avamis-teenuse kasutamine, käsitranspordi kasutamine, graafikuvälise lisaveo tellimine telefoni teel, kogumisringide tellimine jne.

• Kui jäätmevaldaja on nõus lepingus toodud miinimumnõuetega ei pea lepingut allkirjastama ning vedu toimub sel alusel, mis lepingus kirjas.

Teenindamisega seonduv

• Jäätmete kogumist ja vedu teostatakse kella 7.00-st kuni 23.00-ni, nädalavahetustel ja riiklikel pühadel kella 10.00-st kuni 22.00-ni.

• Tühisõidutasu rakendatakse juhul, kui vedu jääb ära valdajast tulenenud takistuste tõttu (ei ole mahutit/ kotti välja pannud, valdaja masin takistab vedajal pääseda mahutini jms). Ilmastikuoludest tulenevate kehvide teoalude tõttu ära jäänud vedude puhul tühisõidutasu ei esitata.

• Jäätmevedaja kontrollib visuaalselt, kas kogumismahutis olevad jäätmed vastavad jäätmehoolduseeskirjale. Kui vedaja tuvastab valed jäätmed mahutis (fikseeritakse fotona), on vedajal õigus rakendada tühisõidutasu ja/või mittenõuetekohaste jäätmete tasu.

Anda rendile 2,6 ha põllumaad / heinamaad Kalbuse külas, Viljandi vallas.

Maa on seisnud ca 40 a jõude ning äsja võsast puhastatud, kändud-juured freesitud ja ka piirnevad kraavid süvendatud.

Muld on rammus, must, kohati turbane. Mulla täpsemad analüüsid tegemisel.

Lähem info tel: 5648 5191

Tallinnas & Harjumaal — **105,8 MHz**
Raplamaal — **91,3 MHz**
Pärnumaal — **92,7 MHz**
Virumaal — **97,0 MHz**
Kesk-Eestis — **101,0 MHz**
Lääne-Eestis — **94,2 MHz**
www.treeradio.ee

Tartu- & Jõgevamaal — **104,7 MHz**
Põlva- & Võrumaal — **101,7 MHz**
Viljandimaal — **93,7 MHz**
www.ringfm.ee

Pottsepatööd Loodusehitus Üldehitus

+372 5675 1468

www.stoneandcrystal.ee

Mälestame

SIRKA PÕLDSALU

07.04.1944 – 04.10.2024

Valma küla

ÜLO JOHANSON

23.10.1960 – 05.10.2024

Vissuvere küla

JAAN PERTELSON

01.12.1939 – 12.10.2024

Mustivere küla

MAIMU IVA

28.10.1940 – 12.10.2024

Mustla alevik

MATI TSILKE

12.05.1957 – 13.10.2024

Paistu küla

ERVIN OJA

15.02.1964 – 17.10.2024

Viiratsi alevik

MARET ODE

02.09.1935 – 18.10.2024

Ramsi alevik

SIRJE PAE

03.07.1971 – 20.10.2024

Tarvastu küla

ARNO KÜNNAP

13.06.1952 – 23.10.2024

Tohvri küla

PEETER HEUER

16.01.1968 – 25.10.2024

Jämejala küla

AINO PEEDU

28.04.1937 – 25.10.2024

Jämejala küla

Õnnitleme sünnipäevalapsi!

HELMI KURT	100. 17.11.1924	Tusti küla
LINDA ARUMÄE	97. 30.11.1927	Vanavälja küla
ARNOLD VARES	96. 08.11.1928	Saarepeedi küla
ASTRA ALLIK	95. 09.11.1929	Saarepeedi küla
LILIA URIKO	91. 27.11.1933	Viiratsi alevik
VIRVE HINDMA	90. 13.11.1934	Oiu küla
EVALD ROOMETS	29.11.1934	Taari küla
HELMI-MARIE MUSKA	29.11.1934	Pinska küla
ENDEL LAAS	85. 14.11.1939	Uusna küla
ENDEL KABRAL	23.11.1939	Sinialliku küla
MARE RUUT	80. 03.11.1944	Lolu küla
VAIKE SIIMON	09.11.1944	Vanamõisa küla
MATI PURGATS	24.11.1944	Intsu küla
HEINO KOIDE	25.11.1944	Marna küla
JAAK PAJUR	25.11.1944	Järoeküla
HILLAR PEEBU	30.11.1944	Loodi küla

Õnnitleme uusi ilmakodanikke!

ALARI VALK	08.10.2024	LUUNA VOLL	15.10.2024
KEVOR TÄKS	09.10.2024	PATRIC MIKKO HANNI	18.10.2024
KEITY PLAKS	09.10.2024	BRYCE PETRAUSKAS	30.10.2024

KIRIKUTES

EELK KOLGA-JAANI JOHANNENE KOGUDUSES
Jumalateenistused igal pühapäeval, kell 14

Jooksvaid tegemisi vaata koguduse blogist: <https://kolgajaanikogudus.wordpress.com/>
Kontakt-telefon 55684711

EELK PAISTU MAARJA KOGUDUSES

24.november, pühapäev, kell 14 igavikupühapäev. Kuningas Kristuse püha missa. Kaasa teenivad: Tartu naiskoor Tuule <https://www.facebook.com/NaiskoorTuule>, Viljandimaa meeskoor <https://www.facebook.com/profile.php?id=61564843457013>
Juhtmõte: Kristus - taeva ja maa issand.

1. detsember, pühapäev, kell 16 advendiaja 1. pühapäev. Kirikuaasta alguse kontsertjumalateenistus. Juhtmõte: Sinu kuningas tuleb alandlikkuses.

15. detsember, pühapäev, kell 14 advendiaja 3. pühapäev. Missa juhtmõte: Valmistage Issandale teed.

24. detsember, teisipäev, kell 16 Jõuluõhtu ehk jõululaupäev. Liturgiline jumalateenistus. Juhtmõte: Vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu!

25. detsember, kolmapäev, kell 14 Kristuse sündimispüha ehk 1. jõulupüha missa. Juhtmõte: Sõna sai lihaks.

31. detsember, teisipäev, kell

18 Vana-aasta missa. Juhtmõte: Meie aeg on Issanda kätes.

EELK KÕPU PEETRI KOGUDUSES

Jeesus ütleb: "Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, kes kuuleb minu sõna ja usub Teda, kes minu on saatnud, sellel on igavene elu, ning ta ei lähe kohtu alla, vaid on läinud surmast ellu." Jh 5:24
P, 24.november kell 11 Igavikupüha armulauaga jumalateenistus

N, 28.november kell 11 Armulauaga kirikutund Lohavere Ravi- ja Hooldekeskuses

P, 1.detsember kell 11 I adventi armulauaga jumalateenistus
Kõpu kihelkonna adventi- küünla süütamine ja tule jagamine kodudesse

Kell 18 tule jagamine ja jõulukuuse tulede süütamine meierel juures: laulu

P, 8.detsember kell 11 II adventi armulauaga jumalateenistus
K, 11.detsember kell 12 Küla- tund Puiatu raamatukogus

VILJANDI JEHOOVA TUN- NISTAJATE KOGUDUSES

Pühapäeviti kell 11 toimub pooltunnine loeng elulistel teemadel piibli vaatevinklist.

Ülekannet on võimalik vaadata ka internetis või kuulata telefoni teel.

Kontakt: Kevade 1a, lisainfo tel +372 5550 1043 või jw.org.

Viljandi Valla Teataja

Viljandi Vallavalitsuse väljaanne

Tegevtoimetaja Raivo Lott

Toimetusel on õigus tekstide lühendada ja korrigeerida.

e-post ajaleht@viljandivald.ee

Kontakttelefon 5303 5482 (üldinfo), 5304 2447 (toimetaja)

Kodulehekülge www.viljandivald.ee